БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 41 (13357)
1971 оной февралиин 18, четверг

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ҮХЭТЭ ЮҺЭДЭХИ...

—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэ... тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект Буряад ... хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин зүгһөө, ...арадай зүгһөө туйлай ехэ баяртайгаар угтагдаба. Промышленна ...нуудта, барилганууд дээрэ, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаа... ...итическэ ба гүрэн түрын айхабтар ехэ удха шанартай энэ доку... ...и һонирхолтойгоор танилсажа байнад.

...Союзай Коммунис парти түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэ... ...ходо хэзээ бүхэндэ арад зонтойгоо зүбшэн хэлсэдэг арюун һай... ...ай ха юм. Тэрэшэлэн арадайнгаа ажахын али бүхы һалбари... ...ын түгэлдэреер хүгжөөхэ талаар шэнэ табан жэлдэ хараалагда... ...нууд бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба. Директивэ... ...ект эхин партийна организацинуудай суглаанууд дээрэ, ...йкомуудай пленумүүд гү, али партийна эдэбхитэдэй суглаа... Буряадай областной партийна конференци дээрэ, олониитэ ... суглаанууд дээрэ, хэблэлэй хуудаһануудта дэлгэрэнгыгээр ...эгдэхэ байна.

...й дашарамдуулан, партийна организаци бүхэнэй урда тон ехэ ...ай ба хүндэтэй зорилго табигдана. Шэнэ табан жэлдэ хараа... ...н зорилгонуудые ажалша хүн бүхэндэ гүнзэгыгөөр ухамайлан ...шухала. «СОЦИАЛИС ҮЙЛЭДБЭРИ ТОН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖӨӨ... ...ЭНЭЙ АШАГ ҮРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛҺЭНЭЙ, НАУЧНО-ТЕХНИЧЕ... ...ЛТЭ ТУЙЛАҺАНАЙ, АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫН УРГАЛТА ЕХЭ ...ОЙ АШААР АРАД ЗОНОЙ БАЯН ДЭЛГЭР БА БОЛБОСОН БАЙ... ...И ХЭМЖЭЭЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ГЭЭШЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГОЛ ЗО...ГО» гээд Директивэнүүдэй проект соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. ...ала энэ зорилгоһоо уламжалан, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые ...хижүүлхэ, арад зонойнгоо энхэ тэнигэн байдал улам саа... ...жаруулха талаар дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэг... Табан жэлэй туршада коммунизм байгуулгын замаар социа... ...онойгмнай урагшаа горитойхон алхам хэхэ байһандань совет хүн ... зүрхэнһөө этигэнэ. Энээгээр омогорхоно. Энээндэ баярлана. ...хын али бүхы һалбарида тон ехэ юумэн хэгдэхээр түсэблэг... наука ба техникэ, арадай гэгээрэл ба соёл болбосорол үргэ... ...ан хүгжэхэ. Шэнэ шэнэ фабриканууд ба заводууд, һургуули... ...ьницанууд, театрнууд ба соел культурын байшангууд, клубууд ...нүүд, байрын гэрнүүд баригдаха. Электрын элшэ хүсэн ехээр ...ть ба газ, булад ба шэрэм, шулуу нүүрһэ ба цемент айхабтар ...ээр хараалагдана.

...гаар тобшолон хэлэхэдэ, Эхэ оронаймнай экономическа хүсэ ...гэн дэлисэтэйгээр ургаха байһыень юун харуулнаб гэхэдэ, та... туршада гүрэнэймнай национальна олзо доход аяар 37—40 ...ехэ болохо байна. Тиихэдээ энэ ургалтын 80 процентһээ бага ...нь ажалай бүтээсын ехэ болоһоной ашаар туйлагдаха. ...промышленна продукци үйлэдбэрилгэ табан жэл соо 42—46 ...ехэ болохоор хараалагдана.

...еспублика тушаа хэлэхэ болоо һаа, баһал шэнэ шэнэ пред... ...и урган бодохо, Буряад оронаймнай үйлэдбэрилгын хүсэн һалба... ...э, элдэб зүйлэй промышленна продукци хэзээ хэзээнэйхиһээ ...гдэдэг болохо, городууд болон хүдөө тосхонуудай түхэл шарай ...ндаха байһаниинь дамжаггүй.

...мүнөө үедэ бүхы партийна организацинуудай шухалын шу... ...онь юуб гэхэдэ, шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV ...ективэнүүдэй проект соо хараалагдаһан гол шухала зорилго... ...хэмжээ ябуулгануудые хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, бүхы ...гүнзэгыгөөр ухамайлан ойлгуулха хэрэг болоно. Пропагандист... ...политинформаторнууд, лекторнүүд, элидхэлшэд ба агитаторнууд ...гатай хэрэгтэ эдэбхитэй шударгыгаар хам оролсохо болоно. ...шарамдан промышленна предприятинуудта, колхоз совхозууд... ...искэ, үзэл сурталай, ойлгууламжын хүдэлмэри хэзээ хэзээ... ...гэн далайсатай, үрэ дүн ехэтэй, эрид хурса, дайшалхы шэг... ...ко зэргэтэй. Иимэ хүдэлмэри олониитэ ажалшадай эдэбхи ...ехээр бадаруулха, тэдэниие шэн габьяата ажалда зоригжуул... ...ань лабтай. Эндэ ойлгууламжын хүдэлмэриин элдэб янзын хэл... ...а арга дүршэлнүүдые шадамар бэрхээр, үргэнөөр, оншотой зо... ...лэхэ тухай хэлэгдэнэ.

...Табан жэлдэ хараалагдаһан түүхэтэ зорилгонуудые тайлбарил... ...ниэ хүдэлмэри гүн удхатай, һонирхолтой, ойлгосотой байха ...Иимэ хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандажа огто болохогүй. Лекци ...итинформаци, элидхэл гү, али хөөрэлдөөн бүхэн шагнагшадай ...эд хангаха, тэдэнэй урма зориг бадаруулха, тэдэниие һонир... ...лготой ха юм. Эндэ харуулан ойлгуулха агитаци тон ехэ үүргэ ...йна. Табан жэлэй гол гол зорилгонуудые тодорхойлһон уряа ... гү, али туйлагдаха хэм хэмжүүрнүүдые харуулһан тоонууд ...лтар бэшэгдээд, түбэй газарнуудта, клубууд соо гү, али соёл ...байшангууд соо үлгөөтэй байхадаа ажалшадай нюдэндэ ехэ ...обөрогдодог ха юм.

...ивэнүүдэй проект соо хараалагдаһан зорилгонуудтай, хэмжээ ...удтай ажалшадые танилсуулхадаа, мүн өөһэдынгөө заводой гү, ...ын, колхозой гү, али совхозой бэелүүлхэ зорилгонууд тухай, ...э ажалша хүн бүхэнэй оруулха хубита тухайнь хөөрэжэ үгэхэ ...энэ табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ ажалша хүн бүхэнэй үүсхэл ...ю дулдыдаха бшуу. «Партиин хараалһан зорилго хадаа минии ...зорилго мүн» гэжэ хүн бүхэн гүнзэгыгөөр ойлгохо зэргэтэй. ...ис партиингаа хараалһан иимэ түүхэтэ зорилгонуудые хай... ...рэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ тухай хүнүүдэй гүн сэдьхэлэйн... ...нуудые хэлэхэ, тодорхой дурадхалнуудые оруулхань лабтай. ...лнуудые анхаралтайгаар бэшэжэ абаад, тэдэниие хүсэндэнь ...ээр бодото хэмжээнүүдые абаха шухала.

...Табан жэлдэ хараалагдаһан зорилгонуудай гүн удха шанарые ...ун бүхэндэ һайнаар ойлгуулха гэээшэ партийна организацинуу... ...рэй дайшалхы зорилго болонхой. Энэ талаар КПСС-эй райко... ...ынуудай эхин партийна организацинууд, профсоюзна болон ... эмхинүүд ойлгууламжын хүдэлмэри хаана яанагүй, ажалша... ...н лэ газарта үргэнөөр эмхидхэхэ болоно.

...тэй дашарамдуулан, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ маша ...р дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн улам үргэдхэхэ, ...ажалшадай эдэбхи үүсхэл улам бадаруулха шухала.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ҺАЙНААР АЖАЛЛАХАДА УРМАТАЙ

Һулаханаар шараһан үбэлэй наран һэбхеэн уулын баруухаанаар «уулзатараа баяртай» гэһэндэл, һүүлшынгээ туяагаар Хэжэнгын талые шэрбээд, харагдахаяа болишоно. Үдэшын боро хараан түргэхэнөөр тунажа, газаа бүришье жабартай хүйтэн болоодхибо.

Эгээл энэ үедэ Хэжэнгын совхозой хонишон Бадмацыбик Жигмитдоржиевай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Ажалайнгаа амжалтаар аймаг соогоо үнинэй суурхаһаншье һаань, энэ нүхэртэй урдань уулзажа танилсаагүй ябааб. Хайшан гэжэ хөөрэлдөөгөө эхилхэ тухай бодоһоор, хонишодой байра тээшэ дүтэлбэб...

Оройхон боложо байгаашье һаань, хонишод баран ажал дээрээ байбад. Танилсабабди. Ахалагша хонишон Жигмитдоржиев баруун гараараа малгайгаа заһаха зуураа: «Хүлисэгты, нэгэ бага хүлеэгты, мэнэ гэһээр дүүргэхэб»,—гээд, яаруухан хажуу тээшээ хараашална.

...Хашаа соогуур хонид олон, хэдэн зуун бишыхан хурьгад. Хонишодоймнай ажал, байдал нимэл һэмнай даа. Хэзээшье ажал, илангаяа мүнөө, түл абалгын үедэ сүлөө забһар хомор.

Хашаа соогуур ябажа хонишэдоор хөөрэлдэбэбди. Бадмацыбик Жигмитдоржиев яһала хөөрүү хүн байжа, танилсаһаар энэ тэрэ һонин тухайгаа зугаалжа эхилбэ.

Өөр тухайнь, ажал тухайнь һурабаб.

— Би мүнөө арбан табадахи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ байнаб,—гээд Жигмитдоржиев хөөрөөгөө эхилнэ. — Энэмнай яһала ехэ саг гээшэ ааб даа. Теэд ажал дээрэ саг жэлэйшье ошоһые мэдэхэгүйш, хүдэлһөөр байтаршни жэл үнгэршөөд лэ байха. Амжалта тухай хэлэхэ болоо һаа, бага сага юумэ бии даа...

Наймадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй үнгэржэ байһан үе. Совхозой хонишод жэлэйнгээ дүнгүүдые согсолно. Бадмацыбик Цыренович мүн лэ ажалайнгаа дүн гарганхай. Зуун хонин бүриһөө 101 хурьган түлжүүлэгдэжэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалаа ха юм.

Иигэжэ түүхэтэ табан жэлэй түрүүшын жэлые Жигмитдоржиевай отарынхид дүүргээ бэлэй. Тэрэ жэлдэ Бадмацыбик Цыренович совхозойнгоо эрхим малшадай тоодо ороо һэн.

Он жэлнүүд хойно хойноһоо һубарилдана. Б. Ц. Жигмитдоржиев үнөөхил хонин ажалдаа үбэл зунгүй хүдэлһөөр. Жэл бүхэндэ хонин бүриһөө хурьган абтаһаар. Ажал, ажал... Теэд туйлаһан амжалтань тэрээндэ хододоо баяр баясхалан асарна, урмашуулна.

Табан жэлэй һүүлшын жэл. Энэ жэлыешье Бадмацыбик Цыренович мүн лэ һайнаар дүүргээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абажа, хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

— Минии табан жэл иигэжэл үнгэрөөл даа,— гэжэ хонишон хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Үнгэрһэн саг соо өөрымни ажабайдалдашье яһала олон хубилалтанууд болоо. Үхи хүбүүдшье ургажа, гэр соомнайшье ондоо болоо юм аабза. Хүнэй байдал жэл бүри һайжарна ха юм даа.

Б. Ц. Жигмитдоржиевай Баярта хүбүүниинь сэрэгэйнгээ албые дүүргээд, мүнөө түрэл совхоздоо бусажа, эсэгэтээ хонишон болонхой юм. Должидмаа басаганиинь баһал хонишоноор хүдэлэлсэнэ. Ажалай һүүлээр Должидма номуудаа һугабшалаад, Хэжэнгэ тосхон тээшэ гэшхэлдэг. Тэрэ медицинскэ сестрануудай үдэшын курсада һурадаг юм. Бадмацыбик Цыренович һамган, партиин гэшүүн Гажидма Рабсаловна нүхэртэеэ хонишоноор хүдэлдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь һарада тэрээндэ ВДНХ-гай бронзово медаль барюулагдаа.

Иигэжэ мүнөө Б. . Жигмитдоржиев бүхы гэр бүлөөрөө хамта хүдэлжэ байдаг. Гансал үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр бригададань нэмэлтэ түлбэри болгон 1176 түхэриг мүнгэн үгтэбэ.

Энэ жэлдэ тус бригада 546 эхэ хони харууһалдаг. Январь һара гараһанһаа хойшо түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. Мүнөө эндэ хамта дээрээ 400-гаад хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

— Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа шадахал байхабди,— гэжэ Бадмацыбик Цыренович хөөрэнэ. — Үнгэрэгшэ зун мянгаад центнер үбһэ өөһэдөө бэлдээ һэмди, шэмэтэ тэжээлшье байха. Ядамаггүй даа, юрэдөө!

Л. ГОМБОЕВ.

Хэжэнгэ нютаг.

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Петр Трофимович Тоглоев һайнаар ажаллажа байдаг. Мүнөө тэрэ эрхим фрезеровщик гэжэ предприяти соогоо суурхаа. Нүхэр Тоглоев үдэрэйнгөө даабарие 130—135 процент дүүргэнэ.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Уридшалан дүүргэбэ

Түрэл партиингаа XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, Хүрбын совхозой малшад горитойхон амжалта туйлаба. Тэдэнэр аймаг соогоо эгээн түрүүлэн һү һааха, гүрэндэ худалдаха январь, февраль һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэбэ. Жэшээнь, январь һарада 460 центнер һү һааха гэһэн түсэбөө һарын 23-да дүүргэжэ, гүрэндэ 368 центнер һү худалдаха даабаритай аад, тэрэнээ январиин 24-дэ амжалтатайгаар бэелүүлээ һэн.

Түсэб уридшалан дүүргэлгэдэ совхозой хоёрдохи отделениин түб тосхоной һү һаалиин гүүртын малшад эгээл ехэ хубита оруулаа. Эндэ бригадираар Ц. Базарова хүдэлдэг юм. Мүн баһа нэгэдэхи отделениинхидэй (гүүртые даагша А. Вахрушева) оруулһан хубита угаа ехэ.

Жэлэй түрүүшын һарада һү һаалгаар Тээгдын һаалишад М. Мухомедзянова, Д. Бадмаева, Ц. Дагбаева, Ц. Мижитова, Хасууртайн һаалишад Т. Фалилеева П. Петрякова болон бусад эрхим һайн дүнгүүдые туйлажа шалгарһан байна.

* * *

Тэрэшэлэн Анаагай совхозой һаалишад баһал һайн үрэ дүн туйлана. Тусхайлбал, нёдондо совхозойнгоо чемпион болоһон, ажахыдаа мэдээжэ һаалишан Любовь Бородинада һаяхан совхозой дирекци, партком болон рабочкомой тогтооһон шан—сарбуугай часы ба нэмэлтэ түлөөһэндэ нэгэ тугал үгтөө. Мүн баһа түрүү һаалишад Н. Антонова, Доржо-Ханда Дондокова тус тустаа тугалнуудаар шагнагдаһан байна. Ажалдаа шалгарһан бусадшье һаалишадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Анаагай совхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха, тиихэдэ түрүү һаалишад Л. Бородина, Н. Антонова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000-һаа доошо бэшэ килограмм һү һааха гэһэн уялгануудые абаа.

Тус ажахы байгша ондо бүхыдөө 8000 центнер һү һааха, тэрэнэйнгээ 6300 центнерые гүрэндэ худалдаха гэжэ хараална.

Хори.

Б. ЛАЙДАПОВ.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ—ПҮҮД ҺҮН

Коммунис партиин XXIV съездын нээгдэхэ үдэрэй дүтэлхэ бүри Сэлэнгын аймаг дотор хаа хаанагүй социалис мүрысөөнэй эршэ хүсэн улам шангадана.

Аймагай бүхы фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Сэлэнгын совхозой Вершинскэ фермэ эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр һү һааха январь һарынгаа даабарие 111 процент дүүргээ. Һара соо үнеэн бүриһөө 241 килограмм һү һаагаа юм.

Гансашье аймагтаа бэшэ, бүхы республида суугоо суутай болоһон һаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина энэ жэлдэшье тэндэхи бүхы һаалишадайнгаа мүрысөөнэй манлай барижа ябаһаар. Нүхэр Тадвашкина жэлэй эхинһээ хойшо үнгэрһэн һара хахад соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 750 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али үдэртөө үнеэн бүриһөө 16—17 килограмм һү алгадгүй һаана гээшэ. Энэмнай аймаг дотор һая наашадаа үзэгдөөгүй ехэ үндэр туйлалта болоно. Үбэлэй сагта үнеэн бүриһөө үдэрэй 16 килограмм һү һааха гээшэмнай амархан хэрэг бэшэ. Ёһотойл ажалша бэрхэ, баатарлиг ажалай үрэ дүн гээшэ.

— Партиингаа XXIV съездын нээгдэхэ үдэр болотор үлэһэн һара хахад хүрэхэгүй саг соо үнеэн бүриһөө үшөө 750 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаб,—гэжэ Надежда Лазаревна найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭНЭ

Хори гаран жэлэй туршада таһалгаряагүй мал ажалда хүдэлһэн Дымбрен Сыреновна Хайталаева малайнгаа байрын урда үбэртэхи хашаан соо хүхэ үбһэ һолоомотой холин тараана. Һүүлээрнь үхэрнүүдээ гаргажа, гэртээ оробо.

Үнгэрһэн жэл энэ нүхэрнай 300 шахуу буруу даажа абаһан юм. Теэд хүшэ тамираар муу өдэ малаа нажар-намарай үедэ тунга ногоондо һайнаар бэлшээжэ, шэгнүүрынь горитойхоноор нэмээһэн. Мүнөө дүршэлтэй малшан Дымбрен Сыреновна Булаг гэжэ газарта 210 гаран хашараг, бурууды адуулна. Харууһалжа байһан малаа нэгэшье гарза хоролтодо оруулангүйгөөр, тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын дунда зэргээр 600—700 граммаар нэмээнэ. Дымрен Хайталаева түсэб, уялгаяа саг болзортонь бэелүүлхээр ажаллана.

А. ЦЫБИКОВ.

«Улаан Аха» колхоз.

ПАРТИИН ТҮСЭБ—АРАДАЙ ТҮСЭБ

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЖАБХАЛАНТА ХЭРЭГ

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проектые оронойтмнай ажалшад тон ехээр һонирхон уншахынгаа саада тээ, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые суглаанууд дээрэ оруулна, газетэнүүдтэ бэшэнэ, телевидени ба радио хүдар эльгээнэ.

Металлай шанарые үндэһөөрнь һайжаруулха гэжэ Директивэнүүдэй проектээр хараалагдана гээд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, Хойто Магниткын 12-дохи мартенэй булад шанагша, Социалис Ажалай Герой Л. Глухов мэдүүлбэ.

— Бидэнэрэй бүри һайнаар ажаллахадамнай коммунис байгуулалтын шэнэ түсэбүүд бүрил амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ,—гээд КПСС-эй XXIV съездын делегат, «Краснолиманская» шахтын бригадир А. Степанов хэлэбэ.— Съездые угтуулан абаһан уялгаяа болзорһоо урид дүүргэхэ бэээбди гэжэ батаар найданабди.

Братскын территориально-үйлэдбэриин комплекс гэдэгые шэнэ табан жэл соо дам саашадань хүгжөөхэ гэһэн зорилгые Братскгэсстройн 50 мянганай коллектив бэелүүлхээр бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гээд тэрэ коллективэй хүтэлбэрилэгшэ, Социалис Ажалай Герой И. Найнушин мэдүүлбэ.

— Хүдөө ажахые машина, техникээр бүри һайнаар хангаха гэжэ Директивэнүүдэй проект дотор хэлэгдэнэ. Тиимэһээ олон жэлэй бусадшье техническэ ургамалнуудые тарижа ургуулха ажал онһожоруулгада туһалха шэнэ түхэлэй трактор манай предприяти хоёрдохи кварталда гаргахань. Мүн машина олоорнь бүтээн гаргаха шэнэ цехүүд ашаглалгада оруулагдахань,—гээд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө Кишиневодохи заводой директорэй орлогшо Е. Сирота мэдүүлбэ.

Витебск городой ковёр нэхэдэг комбинадай мастерай туһалагша П. Климков иигэжэ хэлэбэ:

Арад зондо хэрэгтэй һайн шанартай эд бараа ехээр гаргахын түлөө бидэнэр оролдохобди. Совет арадай аша туһа хараһан Директивэнүүдэй проектые манай предприятиин коллектив һайшаан дэмжэнэ.

* * *

Пропагандистнууд, агитаторнууд, политинформаторнууд табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые ажалшадта хаа хаанагүй ойлгуулан тайлбарилжа байна.

(ТАСС).

Барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин коллектив шэнэ табан жэлэй түсэбүүдэй Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилго табинхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нүхэр А. Е. Убоновой бригадынхид түрүү ябалсана. Тэдэнэр мүнөө партиингаа Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БИДЭНДЭШЬЕ ХАБААТАЙ

1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсаад байхада, хүн зоной сэдьхэл зүрхэндэ шэнэ бодолнууд түрэнэ ёһотой. Мүн миниишье һанаан холын хараата, ажабайдалаймнай замай эхинэй далита бодолнуудаар эзэлэгдэнхэй.

Би мүнөө жэл хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, зоотехник мэргэжэлтэй болохо хүм. Гүрэн түрын айхабтар ехэ удха шанартай энэ документ дотор хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ анхарал хандуулха гээд онсолон тэмдэглэгдэнэ. Тиимэһээ бидэнэй урдахи нэн түрүүшын гол зорилго хадаа һуралсалаа эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, олоһон эрдэм ухаагаа арадай ажахые улам саашань хүгжэхэ хэрэгтэ зорюулха ёһотойбди.

Бидэнэй ажал хүдэлмэриин түрүүшын зүргэ түсэбтэ шэнэ табан жэлэй эхинтэй, партиин XXIV съездын Директивэнүүдээр зоригжоһон совет арадай эдэбхи үүсхэлэй соробхилһон дүлэнэй үшөө замхаагүй, бүри эршэтэйгээр эбхэржэ байһан үетэй дайралдахань. Ушар тиимэһээ бүгэдэ ниитын энэ хэрэгтэ залуу мэргэжэлтын оруулха хубитань ехэ.

Энээниие бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ манай нангин уялга мүн.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВА,
хүдөө ажахын институдай 5-дахи курсын студентка.

БАЯРЛАХААР

Арад зонойнгоо ажабайдалые бүри баян дэлгэр, улам болбосон һайхан, культурна сэнгэлиг болгохын түлөө парти, правительствамнай хододоо халуун анхарал хандуулдагынь элитэ.

Мүнөө эхилээд байһан шэнэ табан жэл соо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые уншахадаа зүрхэ сэдьхэлһээ баясахаар, омогорхохооршье байна.

Шэнэ табан жэл соо хүн зоной һууха хэды олон гэр байра, соёл гэгээрэлэй барилганууд бодохо, эд бараан, хубсаһа хунар, машина, хэрэгсэл гэхэ мэтэ хэды ехээр үйлэдбэрилэн гаргагдадаг болохонь гээшэб. Саашадаа хүдөө нютагуудые, тэндэхи ажал хүдэлмэриие хото городуудайхидал адли болгохо тушаа баһал айхабтар ехэ юумэн хэгдэхэ байна ха юм.

Гүрэн түрын иимэ ехэ анхарал, оролдолго гаргажа байхада бүрил һайнаар, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ, энээндэнь бодото ажалаараа харюусаха гээшэ бидэ хүдөөгэй ажалшадай нангин уялга, нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Эхэ орондоо мяха, һү, үндэһэ, нооһо гэхэ мэтэ продукци ехээр лэ үгөө һаамнай, промышленностьда түүхэй эд ехээр оруулагдаха, хүн зондо эдеэ хоол элбэгээр үгтэхэ бшуу.

Би өөрөө үнгэрһэн табан жэлдэ отарынгаа хонидһоо хурьга абаха, нооһо хайшалха түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэм. Мүнөөшье энэ табан жэл соо тэрэсэнһээ дутуугүйгөөр хүдэлхэ зорилготойб. Байгша оной үнгэрһэн январь, мүн февралиин түрүүшын хахадта 543 хонидни хурьгалаад, тэдээнһээ хамта 622 хурьган абтаа гэхэ гү, али бүхы хонидойнгоо хурьгалжа үшөө дүүрээгүйшье һаань, даб дээрэ зуун эхэ хонин бүриин дунда зэргээр 100 хурьгадтай болоод байнабди. Дүшэ шахуу хонидмнай эхирлээ. Үшөө жара гаран хонид түрэхэ дүтэлэнхэй.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга түлжүүлхэ уялгаяа дүүргэхэ гүйсэд аргатайбди. Тиигэжэ КПСС-эй XXIV съездые ажалай бэлэгээр угтахабди. Би өөрөө областной партийна конференциин делегадаар һунгагданхайб. Энэ минии ажабайдалай ехэхэн баяр болоно.

Б. БАНЗАРАКЦАЕВА,
Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Парижай коммунын 100 жэлэй ойдо

...НА КОНФЕРЕНЦИ ...ВАДА БОЛОБО

...и коммунын 100 жэлэй ...улагдаһан научна кон... Москвада болобо. ... болон хилын саанахи эр... ...конференцидэ хабаадал...

...мэришэн ангиин түрүү... ...тельство» гэһэн элид... ...ын эрдэмэй доктор, про... ...Л. Манфред, Россидахи ...онно хүдэлөөндэ Пари... ...унын үзүүлһэн нүлөөн ... элидхэл түүхын эрдэмэй ... С. В. Оболенская мон... ... дээрэ хэһэн байна.

(ТАСС).

...ний ...ерануудай ...етскэ ...итедэй ...дүүлгэ

...ветерануудай совет ко... ...мэдүүлгэ хэжэ, Индохитад... ...айн сэрэгэй үргэдхэгдэжэ ... урдын фронтовигуудай, ...нуудай нэрэһээ зэбүүрхэн ...агаад, Зүүн-Урда Азидахи ...түримхэй дай болюулха, ... болон тэрэнэй тала ба... ...гүрэнүүдэй сэрэгүүдые ...Урда Азиһаа гаргаха гэһэн ...табиба.

(ТАСС).

XXIII Съездhээ XXIV съезд хүрэтэр

НҮҮРhЭШЭДЭЙ ХУБИТА

1966 ондо hэн. КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүд Галуута-Нуурай шахтоуправлениин шахта, участогуудаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоhон юм.

Мүнөө түсэбтэ наймадахи табан жэл дүүрэнхэй. Республикын кочегаркын горнягууд энэ хугасаада ямараар хүдэлжэ гарэба гээшэб?

Табан жэлэй туршада хамта дээрээ 5 миллион 748 мянган тонно нүүрhэн малтагдаа. Түсэбhөө гадуур 89,3 мянган тонно малтагдаhан болоно. Нээмэл аргаар эдэ жэлнүүдтэ 2.748.249 тонно нүүрhэн абтаа.

Табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй, үйлэдбэридөө техническэ дэбжэлтэ түйлаhанай ашаар иимэ амжалта түйлагдаhан байна.

Техническэ дэбжэлтын замаар

Үнгэрhэн табан жэлдэ шахтануудай үйлэдбэри танигдашагүй хубилаа юм. Ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулха, үйлэдбэридэ автомат арга нэбтэрүүлхэ, технологиие нарижуулан hайжаруулха асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаhан байна.

Жэшээлхэдэ, нээмэл аргаар нүүрhэ малталгада автомашинанууд дуталдажа, hаад татадаг болоhон юм. Энээниие хараадаа абажа, шахтоуправлениин, эндэхи партийна комитедэй үүсхэл оролдолгоор богонихон болзорто түмэр харгы Холбоолжон хүрэтэр баригдажа дүүргэгдэбэ. Гадна уурхай соогуурше 7 километр гаран ута түмэр зам табигдаа.

Тиигэжэ уурхайhаа абтаhан нүүрhэ, уурхай нээхэдэ гарадаг шорой сэхэ вагонуудта ашаалжа зөөхэ арга олгогдоо. Эндэ хүсэ ехэтэй экскаваторнууд, үрэмдэлгын машинанууд хүдэлнэ. Шэнэ мэргэжэлтэд — тепловозой машинистнүүд, кондукторнууд, стрелочнигууд бии болоо.

«Тула» маркын оньhон түхеэрэмжэ тодхогдожо, газар дороhоо нүүрhэ малталга оньhожоруулагдажа эхилээ. Эдэ болон бусад хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэнэй ашаар горнягуудай ажалай эрхэ байдал hайжараа, ажалайнь бүтээсэ дээшэлээ, продукциин үнэ сэн хямдараа.

Техническэ дэбжэлтын, шахтёрнуудай оролдолгын ашаар лэ табан жэлэй түсэб болзорhоонь хахад hара урид — декабриин 16-да дүүргэгдэhэн байна. Табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ 7 процентээр дээшэлээ.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ шахтоуправлени түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда ороо. Энээнэй тулада ехэ бэлэдхэл хэгдээ. Нэн түрүүндэ хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай дунда экономическа hуралсал эмхидхэгдэhэн байгаа. Үйлэдбэри эрхилхэ хэрэг нарижуулагдаа, материальна урмашуулгын шэнэ гурим тогтоогдоо. Дэлгэгдэhэн ажалайнь түлөө хүн бүхэнэй материальна харюусалга дээшэлбэ.

Эдэ бүгэдын ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлжэ, шэнэ юhэдэхи табан жэлдэ ажалай шэнэ амжалта түйлаха эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа.

Түрүүшүүл олошорно

Холбоолжоной нээмэл уурхайн коллектив шахтоуправлениин бусад коллективүүдэй дундаhаа социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан зандаа. Тэдэнэр бүри 1970 оной сентябриин 13-да табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ hэн. Даабаринhаа гадуур 235 мянган тонно нүүрhэн нээмэл аргаар абтаа юм.

Эндэ үйлэдбэриин түрүүшүүл, шэнэ юумэ үүсхэгшэд жэлhээ жэл бүридэ олошорно. Тэдэнэй дундаhаа БурАССР-эй Верховно Соведэй депутат, экскаваторшигуудай бригадир П. В. Балалаешников, экскаваторай машинист, хүндэтэ шахтёр П. И. Коновалов үрэмдэлгын станогой машинист Ю. Г. Черниговский болон бусадые тэмдэглэлтэй.

Ажал хүдэлмэридөө hайн амжалта түйлаhанайнь түлөө энэ уурхайн коллективтэ «Совет засагай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоhон, В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, республикын Министрнүүдэй Соведэй Ленинскэ ойн баярай Хүндэлэлэй грамота барюулагдаhан бэлэй.

Нээмэл уурхайн саашанхи арга боломжонь тон ехэ. Баригдажа эхилhэн Гусиноозёрско ГРЭС-эй түрүүшын агрегадуудай энэ табан жэлдэ ашаглалгада угтахадэ, жэлдээ гурбан миллион тонно нүүрhэ үгэхэ Ехэ Холбоолжоной уурхай малтагдажа эхилхэ юм. Эндэхи промышленна талмай дээрэ захиргаанай-ажаhуудалай комбинат, автогараж, нүүрhэ ашаалха оньhон түхеэрэлгэ гэхэ мэтэ баригдаха.

Тус уурхайн коллектив КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, энэ жэлэй түрүүшын кварталда даабариhаа үлүүлэн 5.000 тонно нүүрhэ малтаха гэжэ шиидэнхэй.

Нээмэл уурхайнхидhаа газар дороhоо нүүрhэ малтадаг шахтёрнуудшье холо гээгдэнэгүй. № 2/7, 7/8 шахтанууд оньhон техникээр, автомат зэбсэгээр hайса зэбсэгжэнхэй, мүнөө үеын предприятинууд болонхой.

Социалис Ажалай Герой коммунист Г. Д. Тучиновай хүтэлбэрилдэг проходчигууд, мэдээжэ шахтёр, партиин гэшүүн В. С. Можаровай бригадын горнягууд ажалай эрхим жэшээ харуулжа ябана. Эдэ үдэрнүүдтэ Валерий Спиридонович Можаровай бригадынхид суудхэ бүхэндэ 1.100—1.200 тонно нүүрhэ малтана.

Дүй дүршэл ехэтэй инженер Юрий Денисович Гребенкинэй хүтэлбэрилдэг участок № 2/5 шахтадаа шалгарна. Тэдэнэр табан жэлэй түсэбhөө үлүүлэн 25.316 тонно нүүрhэ малтаhан байна.

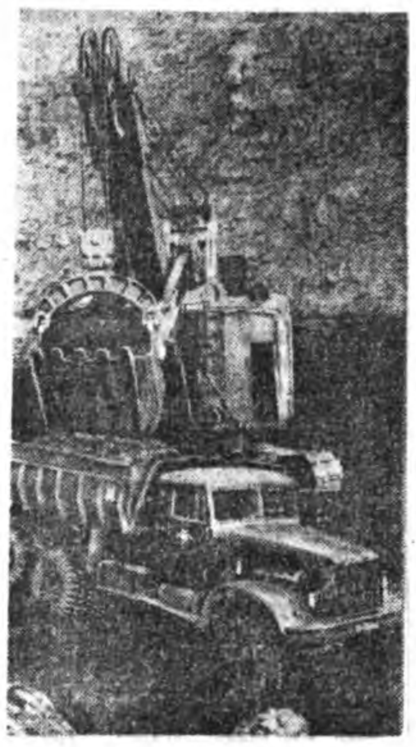
Шэнэ табан жэл эхилэнхэй, партиин XXIV съезд ойртожо байна. Съездын хараалhан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр Галуута-Нуурай шахтёрнууд бэеэ зэhэнхэй.

Д. ЧИРКОВ,
шахтоуправлениин түсэблэлгын таhагай начальник;

Н. БАДМАЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын корреспондент.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. № 2-5 **шахтын хоёрдохи участогай начальник Ю. Д. Гребенкин. 2. Холбоолжоной шулуун нүүрhэн машинада ашагдана. 3. Хүндэтэ шахтёрой нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн, экскаваторщигуудай бригадир П. И. Коновалов.**

Д. ЭРДЫНЕЕВЭЙ фото.

Жэлэй дүн гаргахада

СЭБЭР ОЛЗОМНАЙ МИЛЛИОНhОО ҮЛҮҮТЭЙ

Улаан-Үдэ хотоhоо баруун хойшоо шэглэhэн Кабанскын харгыгаар арбаад километр ябаадхихада, манай фабрика харагдаха. Урдань хооhон байhан талада шэнэ түхэлэй хүдөө ажахын предприяти үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада бодхоогдоо hэн. 1968 оной декабрь hарада фабрикамнай ашаглалгада оруулагдаhан тоотой.

Проектын ёhоор манай фабрикада 100 мянган тахяа харуулагдахаар хараалагданхай. Ажаллажа эхилhэн түрүүшынгээ жэлдэ — 1969 ондо 98 мянган тахяатай болоод байгаа hэмди. Ойн баярай жэлдэ шубуудаймнай тоо 115,7 мянгада хүргэгдөө hэн.

Энэ хоёр жэлдэ тахяа бүриhөө абтадаг үндэгэнэйшье тоо олошороо. **Хэрбээ урзанда тахяа бүриhөө 191,8 үндэгэн абтаhан hаа, нёдондо 224 болоо.**

Абтаhан продукциин хэмжээнэй дээшэлхэ бүри тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдарhан байна. 1969 ондо мянган үндэгэн 57 түхэриг 65 мүнгэтэ байбал, нёдондо тэрэнь 52 түхэриг 69 мүнгэтэ болоо.

Фабрикамнай үндэгэ, шубуунай мяха абахын тула өөhэдтөө хэрэгтэй соонь инкубатортаа дальбараануудые гаргадаг, дэгжээдэг, мүн нилээд олон дальбараа худалдадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 340 мянган дальбараа дэгжээгдээ. Тэрэнэй 45 мянганиинь хоёр hаратай болотороо эдеэлүүлэгдэжэ, республикын бусад ажахынуудта худалдагдаhан. Гадна инкубаторhаа hая гаргагдаhан 48 мянган дальбараа зондо худалдагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар фабрикамнай олзотой гараа. **Нёдондо фабрикамнай бүхыдөө 1 миллион 135 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулаа.**

Иимэ амжалта түйлаха хэрэгтэ манай түрүүшүүлэй хубита ехэ. Жэшээнь, тахяашад Любовь Иннокентьевна Шубина, Лидия Степановна Кручинина гэгшэд сүг ажаллаха зуураа, ойн баярай жэлдэ тахяа бүриhөө 239,9 үндэгэ абаhан байна. Мүн эдэнэрhээ дутуугүйгөөр ажалладаг шубуушадай тоодо Е. М. Клементьева, П. С. Хлебодарова, Е. М. Афанасьева, А. А. Манданова гэгшэд ороно. Дальбараа дэнжэндэг цехүүдтэ ажалладаг А. Н. Дубинина, Ф. С. Бельская болон бусад тушаажа абаhан дальбараануудайнгаа 98 процентые томо болгоhон байха юм.

Дурсагдаhан амжалтанууд зүндөө түйлагдаа гэхын аргагүй. Энэмнай фабрикын бүхы коллективэй эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаhанай аша үрэ мүн. Эдэ жэлнүүдтэ үйлэдбэриин технологи нарижуулагдан hайжаруулагдаhан. Фабрикада тодхогдоhон түхеэрэлгэнүүдые нютагай эрхэ байдалда яажа hаадгүйгөөр хүдэлгэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Тэрэшэлэн шубуудай үүлтэр hайжаруулгада ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Нэгэн доро хүдэлмэришэдэй, шубуушадай мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ, зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэри hайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтаа, абтажашье байдаг.

Үйлэдбэридөө шэнэ, түрүү онол арга хэрэглэхэ гэжэ хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд саг үргэлжэ оролдоно. Энээнэйл ашаар социалис уялгануудаймнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна бшуу.

Фабрикын ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Иигэжэ хүн бүхэн дунда зэргээр 4 мянган тахяа харууhалха аргатай болонхой. Тахяанууд научна заабаряар эдеэлүүлэгдэнэ. Тэжээлэйнь рацион протеинээр, кальци, фосфор, аминокислотануудаар, витаминуудаар хүсалдүүлэгдэнхэй.

Шубууд түхэреэн жэлэй туршада байра соо байлгагдажа, тэндэхи агаарай хүйтэн халууниинь, гэрэлынь зохилдуулан тааруулагдажа байдаг юм. Жэлэй ямаршье сагта дальбараанууд гаргагдадаг.

Эмэ тахяануудые түрүүшынхеэ гуужатарнь (16—18 hаратай болоторнь) үндэгэлүүлээд лэ үүсэлдэг гуримтайбди. Энэ ушартал тахяанууд түхэреэн жэлдэ hайнаар үндэгэлжэ, хямда сэнтэй продукци үгэдэг, ажахыда сэбэр олзо горитой оруулдаг байна ха юм.

Нэгэ байра соо олон тахяа байлгажа, үйлэдбэридөө түрүү арга хэрэглэхэ зорилгоор гурбан байрадаа КБН-1 түхэлэй клеткэнүүдтэй батарей тодхоо hэмди. Гансахан өнээнэй ашаар эдэ байранууд соо урдынхиhаа 40 мянган тахяа олоор бариха арга олдоо hэн. Тэрээнhээ гадна байгша ондо нэгэ байрада УКБ-4 түхэлэй модон клеткэнүүдые тодхожо захалаабди. Тиигэжэ тэндэ 8 мянганай орондо, 16 мянган үндэгэлхэ тахяа баридаг болохобди.

Үнгэрhэн жэлэй октябрь hарада КБН-1 түхэлэй батарейнүүд абтажа, үшөө хоёр байрада тодхогдожо байна. hаяар 16 тиимэ батарей абтахаар хүлеэгдэнэ. Тиигэжэ 1971 оной эсэс хүрэтэр 164 мянган тахяа бариха аргатай болохобди.

Зүгөөр дальбараануудые дэгжээхэ инкубаторта табиха үндэгэ үгэдэг тахяануудые бариха түсхай байрануудай дутамаг дээрэhээ бүхы байрадаа клеткэнүүдые тодхохо арга байхагүй. Тиимэhээ 20 мянган дальбараа нэгэн доро дэгжээхэ, 10 мянган эхэ тахяануудые байлгаха хоёр байра шэнээр бариха хэрэгтэй. Энээндэмнай барилгашад туhалха ушартай.

Фабрикамнай мүнөө үедэ үйлэдбэреэ бүхыдэнь шэнэ гуримда оруулха хүдэлмэри ябуулна. Энэ ехэ хүдэлмэри хэхын тула гүрэнhөө түргэн болзороор бусааха урьhаламжа абанабди. Иимэ урьhаламжа гүрэнэй хэрэгтэй соонь үгэдэг гээшэ. Нёдондо энэ хэрэгтэ 400 мянган түхэриг урьhаламжа абаад, тахяагаа 63 мянгаар олошоруулжа, 2 миллион үндэгэ нэмэжэ абаа- hэмди. Тиигэжэ нэгэ жэлэй туршада гүрэнhөө абаhан урьhаламжала бусааhан, продукци нилээд ехэ абадаг болоhон байнабди. Иимэ аргын аша үрэ ехэтэй байhые хараадаа абажа, байгша ондо гүрэнэй урьhаламжа хэрэглэжэ, үшөө 80—90 мянган тахяа клеткэ соо байлгадаг болохобди.

Бюджедэй мүнгэнэй hомологдоогүй байхада, гүрэнhөө түргэн болзорой урьhаламжа абахада угаа зохид гэжэ мэдэгдээ. Зүгөөр тэрэниие ухаансараар гаргашалха, тэрэл жэлдэнь ашаяа харюулхаар хэрэглэхэ шухала. Манай «Птицепром» трест нёдондо 800 мянган түхэритэй урьhаламжа абаhан байбал, мүнөө жэл 1 миллион гаран түхэриг хэрэглэхээр хараална. Юрэдөө тиимэ урьhаламжагүйгөөр үйлэдбэреэ үргэдхэхэнь бэрхэтэй.

Түсэбэй ёhоор манай фабрика аяар 1974—1975 онhоо шэнэдхэн хубилгагдажа захалхаар хараалагданхай. Хэрбээ энээнэй ёhоор бюджедээр hомологдохо мүнгэ хүлеэхэ болоо hаа, 1970 ондо түсэбhөө гадуур 4 миллион үндэгэ, 1971 ондо—5 миллион үндэгэ үгэжэ шадахагүй байгаабди.

Теэд бидэнэр түйлаhанаараа hанаагаа амарха ёhогүйбди. Юуб гэхэдэ, бидэнэр тахяа бүриhөө абтаhан үндэгэнэй тоогоор, үндэгэнэй болон мяханай өөрынь үнэ сэнтэй зэргээр, ажалай бүтээсын талаар оронойнгоо түрүү ажахынуудhаа үшөөл гээгдэжэ ябанабди. Энэ юун дээрэhээболоноб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ажахымнай шэнэ, тахяашаднай үшөөл дүршэл багатай. Хоёрдохёор, hайн шанартай комбикормоор хангагданагүйбди. Улаан-Үдын мелькомбинадhаа абадаг иимэ холимол тэжээлмнай манай эрилтэ яажашье хангана гүй. Тэрээн соо даб гээд үбhэнэй гурил байхагүй, хэрэгтэй олон витамин, аминокислота дуталдана, протеинээр хүсэд бэшэ байха юм. Тиимэ байхадань бидэнэр тэрэ холимол тэжээлыень дахин худхажа, энэ тэрэ юумэ нэмэнэбди. Тиигээшье hаа, тэрэниие мүнөө сагай эрилтэдэ хүргэжэ шаданагүйбди.

Саашадаа республика доторнай шубууд олоор үсхэбэрилэгдэдэг болохо. Тиимэhээ шубуунай эдихэ холимол hайн тэжээл бүйлүүлан гаргаха гээшэ тон шухала хэрэг мүн.

Манай коллективэй дунда КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Фабрикын хүдэлмэришэд **съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр түсэбhөө үлүүлэн 1 миллион үндэгэ, 130 центнер шубуунай мяха үгэхэ уялга абанхай.** Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй эхиндэ**—1971 ондо тахяа бүриhөө дунда зэргээр 225 үндэгэ абаха гэхэ гү, али бүхыдөө 25 миллион үндэгэ суглуулжа, 2600 центнер шубуунай мяха гүрэндэ тушааха зорилготойбди.**

К. БЕЛЫХ.
Сотниковско шубуунай фабрикын главна зоотехник

Совет орон доторнай

Ураалай үндэр наhатан

Манай орондо ажаhуудаг үндэр наhатан тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, нэн түрүүн Кавказ дурдагдадаг ааб даа. Теэд зуунай дабаа дабаhан хүнүүд оронноймнай бусадшье районуудта, тэрэ тоодо Ураалда үсөөн бэшэ юм.

Пермскэ областиин Осинска райондо Ураалай үндэр наhатанай нэгэн—Матрёна Патракова ажаhуудаг. Зуутай энэ эхэнэр түрэл Каменка тосхондоо бүхы наhаяа үнгэргэhэн намтартай. Матрёна найман үхибүүтэй hэн, харин мүнөө табаниинь мэндэ үлэнхэй. Нэгэ хүбүүниинь граждан дайнай үедэ, аяар табин жэлэй саана, Совет засагай түлөө тэмсэhээр унаhан байгаа. Нүгөө хоёр хүбүүдынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу дайнhаа бусаагүй. Нютагтань эмхидхэгдэhэн колхоздо эгээн түрүүлэн орогшодой дунда жараяа шахаhан Матрёна Патракова байлсаhан юм. Мүнөө энэ үндэр наhатай эхэнэр колхозhоо тэдхэмжэ абадаг. Гэбэшье гар хооhон hуугаа гэжэ үгы юм. Зуу наhа хүрэбэшье, шадал тэнхээгээ алдаагүй, энэ тэрэ юумэ хэжэл ябахыень харахат. Колхозой зүгы харууhалалсахаhаа гадна өөрынгөө огород соо юу хэжэ хэжэл байха. Иимэ үндэр наhатай болоhон аад, яагаа сог залияа буураагүй ябана гээшэбта? гэhэн асуудалда Матрена Патракова иигэжэ харюусадаг зантай:

— Ажал хэhэндээ амиды мэндэ ябанаб. Зүгын тоhо эдиhэндээ магад шадалаа бараагүй хаб гэжэ hанагшаб. Зүгын тоhондо багаhанhаа дуратай hэм.

Ураалайнгаа үндэр наhатанай дунда Куединскэ районой Викбарда тосхоной колхозник Евстафий Патраков гэгшэ аха захань гэжэ тоологдодог. Тэрэ 113 наhатай. Баруун Ураалай хүдөө нютагуудта зуугаа шахаhан наяад хүн бии юм.

Нина ГЛАДКОВСКАЯ.

Студентоград баригдана...

Грузиин ниислэл Тбилиси хотын захадахи Багеба-Сабуртало район шадар студент, залуушуулай шэнэ хото баригдажа байна.

Тбилисиин гүрэнэй университедэй проректор Леван ГЕДЕВАНШИВИЛИ АПН-эй корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ:

— Эндэ, 240 гектар талмай дээрэ нилээд олон бүлэг байшангууд бодохо юм. Студентоград дүрбэн зоноhоо бүридэхэ. Түрүүшынь—hуралсалай зонодо институдууд, эрдэм-шэнжэлэлгын лабораторинууд ороно; удаадахи зонодонь—гол түлэб багшанарай байрын гэрнүүд, студентнүүдэй хамтын байрын байшангууд баригдаха: бэеын тамир hэргээхэ, спортивна зононь—20 мянган хүнэй hууритай стадион, элдэб залнууд болон тамаралгын бассейнүүдhээ бүридэхэ. Дүрбэдэхи зононь—hуралсалай түбые үргэдхэхэ холын хараата түсэбтэй тааралдуулагдан баригдахаар хараалагдана.

Дээдэ hургуулинуудай хамтын байранууд гурба мянган студентые нэгэ доро багтааха аргатай байха. Тиихэдэ таhалга бүхэн соонь нэжээд-хошоодоороо байха юм.

Студентоградта соёлой болон түб байгуулагдаха. Тэрээндэнь кафе, столово, клуб, ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинат, киноетеатр оролсохо. Үшөө нэгэ бэлэг студентнүүдые эндэ хүлеэнэ. Тэрэнь юуб гэхэдэ, шэнэ хотодо нээгдэхэ 5 миллион номой сантай шэнэ научна библиотекэ болоно.

Георгий БЕЗИРГАНИ.

Сэнхир сөөрэмүүдэй баялиг

Сөөрэмүүд соо загаhа үдхэлгые бүри ехэ ашагтай болгохо хэрэгтэ эрдэм наукын түйлалтанууд онсо нүлөө үзүүлнэ. Энэ талаар Украинын урда районуудта hонирхолтой туршалганууд хэгдэнэ. Сөөрэмүүд соо ногоогоор хооллодог сагаан амур болон толстолобик гэжэ загаhануудые тэжээхэдэ илангаяа баришатай гэжэ эрдэмтэд тоолодог hэн. Харин тэдэниие карп загаhантай сүг байлгахада, сөөрэмүүдэй «ургаса» бүришье баян болоно гэжэ мүнөө элирүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, гектар талмайhаа дунда зэргээр 30 центнер загаhан абтана гэхэ гү, али «ургаснь» урданайхиhаа 1,5 дахин дээшэлнэ.

Сагаан амур загаhан уhан соо ургадаг ногоогоор хоолложо шэгнүүрээ 30 килограммда хүрэтэр нэмээдэг байна. Нэгэ сезон соо дунда зэргээр килограмм үлүүтэй нэмэнэ. Тэрэнэй хани — сагаан толстолобик гол түлэб фитопланктоноор хооллодог, тиин 16 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй болодог юм. Дулаан уhанда дуратай эдэ хоёр загаhад Украинын урда районуудта айхабтар таараа гэжэ эрдэмтэд тоолоно.

Эндэхи сөөрэмүүд соо сиг, форель загаhануудшье табигдажа, ёhала амжалтатайгаар үсхэбэрилэгдэнэ. Үшөө нэгэ hонин зүйл. Сиваш шадарай дабhалиг уhатай сөөрэмүүд соо хөөлэнтии, Днепрэй сазанhаа бэшэ загаhан нютагжахагүй гэжэ hая болотор тоологдодог hэн. Гэхэ зуура 1964 ондо тэндэхи сөөрэмүүд соо карп загаhа табиhаниинь ехэ таарашоо. Дабhатай уhан түрьhэндэньшье хоротой нүлөө үзүүлдэггүй байба. Мүнөө Сиваш шадарай сөөрэмүүд соо энэ үнэтэ загаhан үсхэбэрилэгдэжэ, гектар бүриhөөнь дунда зэргээр 10—12 центнер «ургаса» хуряагдадаг болоо.

Роберт КОРОТКИН.

Харьковска В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Электромашина» заводто 1 миллион киловатт хүсэтэй турбогенератор бүтээгдэбэ. Энэ хадаа бусад турбогенераторнуудые туршахын түлөө хэрэглэгдэхэ юм. Мүнөө тус заводой конструкторнууд 2 миллион киловатт хүсэтэй турбогенераторнуудые бүтээн гаргахаар бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводто бүтээгдэhэн шэнэ турбогенератор.

АПН-эй фото.

Областной партийна конференциин

УГАЙ МАЛША

1958 ондо hэн. Ажахын малшад үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ, туха забдагүй ажаллажа байгаа. Колхозой (мүнөө совхоз), хоёрдохи отделениин hаалиин фермэнүүдтэ хүдэлхэ хүнүүд дуталдадаг hэн. Тиихэдэ, «хэниие мал ажалда эльгээхэб?» гэhэн хөөрэлдөөн ажахын контородо үдэр бүри шахуу боложол байдаг hэн. «Роза долоодохи класс дүүргээд, саашадаа hурахагүй хэбэртэй. Фермэдэ хүдэлхөөр эльгээел. Ажаллахадаа хүнhөө балай дутахагүй байха»—гэжэ бригадир колхозойнгоо түрүүлэгшэдэ дурадхаба. «Гүлмэрхэн лэ байна даа. Эльгээхэл болоолди даа. Ондоо хүн олдохоёо болёо хаш»,—гэжэ түрүүлэгшэ хэлээ hэн.

Энэ хөөрэлдөөнэй hүүлээр Роза уданшьегүй hаалишан болоhон байгаа. Тиихэдэ оройдоол 16—17 наhатай ябаа. Түрүүшээр ойлгогдоогүй, хэжэ үзөөгүй юумэн олон дайралдаха. Теэд хүдэлхэ гэжэ шиидэhэн хадаа оролдоогүйдэ аргагүй. Мал ажалда олон жэл соо хүдэлжэ, дүршэл ехэтэй болоhон хүнүүд тэрэ фермэдэнь ажалладаг байгаа. Тэдэнэр лэ «энээниие иигээд, тэрээниие тиигээд хэдэг юм» гэжэ Розодо заажа, хэлэжэ үгэдэг байгаа бшуу.

Тэрэ гэhээр арба гаран жэл үнгэрөө. Энэ үе соо Роза совхозой мал ажалда таhалгаряагүй ажаллажа ябана. Он жэлэй ошохо бүри элдэб янзын онол арга ойлгожо абаа, ажалай hайн дүршэлтэй болоо. Тиихэдэ тэрэнэй ажал хүдэлмэридэ совхозой мал ажалай мэргэжэлтэд зүбшөөл, hургаал үгэдэг байгаа. Мүн өөрөөшье сүлөөтэй сагтаа ном hудар уншадаг, ойлгоогүй юумэеэ асуужа абадаг hэн.

hүүлэй хэдэн жэлэй турша соо Роза Бадмаева совхозойнгоо хоёрдохи отделениин hаалиин фермэдэ ажаллана. Ажал хүдэлмэринь урагшатай hайн байдаг. Өөрынгөө даажа абаhан хүдэлмэридэ hайнаар хандадаг, хараалагдаhан даабари, абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргадаг байна. Тиимэhээ хоёр жэлэй саада тээ Баруун Хабарзаанай hаалиин фермые даагшаар томилогдоhон байгаа. Энэ фермын хүдэлмэрилэгшэд бултадаа комсомол-залуушуул юм. Тэндэ Вера, Люба Ринчиноватан, Надя Дашапилова, Тогтохо Базарова болон бусад залуушуул хүдэлнэ.

— Баруун Хабарзаанай фермын хүд бултадаа зал… Ажалай дүршэл баг… шье hаа, тэдэнэр … гоор хүдэлнэ,—гэж… главна зоотехник Ба… жневич Балданов хөөр…

Энэ фермэдэ х… hаамхай 130 үнеэн … мын коллектив баг… ойн баярай жэлдэ … hайнаар хүдэлжэ гар… наймадахи табан жэл… жэл соо hу hааха … жалтатай бэелүүлhэн … хэдэ тугал абаха … hайн үрэ дүнгүүд… Жэл соо үхэр малынь … ролтодо ороогүй. Ү… үедэ абтаhан тугал б… нүүр сүүдхэ соо д… 474 граммаар нэмээг…

КПСС-эй XXIV съезд… лэлдэ дэлгэрhэн бүгэд… циалис мүрысөөндэ … коллектив эдэбхитэйгээ… хой. Үнгэржэ байhан … жэлгэдэ эндэхин эрт… наар бэлдээ. Фермэдэнь … жэлшье ёhала ехэ. … эхилhэнhээ хойшо нэг… мал хоролто болоогүй.

Эдэ бүгэдэдэ ферм… залуу коммунистка Роз… вагай оруулhан хубита … гэжэ тэмдэглэхээр. А… мэридөө оролдосотой hай… дажа, үнэн сэхээр … Роза Гомбоевна Заха… магай Далахайн совхоз… ци, партийна комитет, … зай рабочкомой зүгhөө … бэшэ hайшаалда хүртэ… бэлэгээр шагнагдаhан … КПСС-эй Захааминай … аймагай Соведэй гүйс… митедэй Хүндэлэлэй … оло дахин хүртэhэн бай…

— Баруун Хабарзаа… лиин фермын хүдэлмэр… энэ үбэлжэлгые эмхит… гэргэхэ байhанда найд… дэнэр абаhан уялгаа … дүүргэжэ, түрэл парти… жээтэ съездые нэрэтэй… гөөр угтахаар эрмэлз… жэ совхозой главна … Б. Д. Балданов хөөрөө …

Оролдосотой hайн … ажахы соогоо мэдээж… Далахайн совхозой … за Гомбоевна Бадмаева … партийна конференци… даар hунгагданхай.

Б. ВАНЧ…

АЛМАН… АРЬБАЛ…

Съездын урда тээхи … вахтада жагсаhан комс… луушуул бүтээсэ … ажаллахатай хамта матер… талл, электрын элшэ хүс… гэжэ оролдоно. Үдэр … мүрысөөнэй эршэ улам … жа байhаар.

Заводоймнай комсо… шуудай түрүү бригада… дын хүндэлэлэй социал… сөөндэ оролсоходоо, метал… териал арьбалха, алма… зүйлнүүдээрээ съездын … үдэр продукци бүтээхэ … дэhэн байгаа. Түрүү бри… дай үүсхэл заводой бүх… участогуудаар дэмжэгдэ…

Локомотив хабсаралгын … Лидия Поляковагай, Г… Усольцевой даадаг бри… мүрысөөнэй түрүү … алмалтын, арьбалалтын … шангаар тэмсэнэ. Мүн эн… сөөндэ оролсоhон Валери… кинэй даадаг электро… гын, Сергей Коростылев… бэрилдэг участогууд социал… рысөөндэ hайн үрэ дүн …

Алмалта, арьбалалтын … тэмсэжэ байhан цехэй к… залуушуул хоёр hарын … 3 мянган метр провода, … үнэтэ металл,арьбалаа.

Лидия Поляковагай, Г… Усольцевой, Александр О… гэгшын даадаг бригада… циалис мүрысөөндэ нэгэ… эрхимлэжэ, түрүү hуури … юм. Залуу хүдэлмэришэд … лий Чуев, Сергей Ев… Юрий Вольный, Леонид … горов ажалайнгаа норм… үлүүлэн дүүргэнэ, элдэб … ал алмана. Социалис мүр… үедэ hайн үрэ дүн түйлаhан … сандр Остапчугай бригада … Үдын Железнодорожно … Хүндэлэлэй самбарта бэш…

Цехэй комсомол, залу… февралиин 20-до залуу… субботник үнгэргэхэ гэжэ … дээд, энэ субботнигто завод… хы залуу хүдэлмэришэдые … далсахыень уряалаа. Т… субботнигой үдэр тепловоз… гэ секци заhабарилжа, … съездэ ажалай бэлэг бол… риха гэжэ шиидээ.

В. ИВАН…
ЛВРЗ-гэй локомотив-хабс… гын цехэй комсо…

Арадай ХИНАЛТЫН хуудаһан

Хараһан үзэһэндэ хүрэмөөр

Үнгэрөөшэ жэлэй һүүл багта манай республикын хиналтын [ту]гаануудай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Московско область ошо[ж]о, тэндэхи арадай хинагшадай пост болон комитедүүдэй хү[дэ]лмэриин дүй дүршэлтэй танилсажа ерэһэн байна.

Тэндэ хараһан, үзэһэн һонирхолтой юумэнүүдһээ тобшоор хөөрэжэ үгэхыень манай бүлэг хинагшадые толгойлжо ябаһан, республикын Арадай хиналтын комитедэй инструктор нүхэр А. И. Стрекаловскада хандабабди. Тэрэнэй хөөрөө эндэ толилдоно.

...бан районно комитедэй түрүү[лэгшэ], промышленна пред[приятин]уудай арадай хиналтын бү[лэгүүд]эй мүн лэ табан түрүүлэг[шэ] — хамтадаа 11 хүн Московско [област]иин Митышинскэ, Люберецкэ [ба] Воскресенскэ районуудаар ябаа. Гол түлэб промышленна пред[прия]тинуудай арадай хинагшадай [ажалт]ай танилсаһан, тон һо[нирх]олтой уулзалгануудта хабаада[һан] байнабди.

[Тэнд]эхи арадай хинагшадай бү[лэгүүд] хайшан гээд хүдэлмэреэ [эмхидхэ]нэб гэжэ ехэнхидээ һо[нирхо]һон байнабди. Хаанашье ха[раһан]ш, манайхиһаа эдэбхитэйгээр [хүдэлнэ].

Юуб гэхэдэ, арадай хинагша бү[р] бүлэгэй түсэбөөр хараалагда[һан] ёһоор, тодорхой даабари тэды [хугасаа]да дүүргэхэ гэжэ абадаг. Воскресенскэ городтохи «Машино[строит]ель» гэжэ заводой арадай хи[нагш]адай гол бүлэг 22 хүнһөө бү[рдэнэ]. Кварталай туршада эдэнэ[й хүн] бүхэниинь хэзээ, хаана, ямар [шалг]алта хэхэ даабаритайб гэжэ [урдаһаа]н хубаагдадаг. Тиимэһээ [шалгалтын] һонин хэмжээ ябуулганууд [эмхидх]эгдөөд, заатагүй бэелүүлэгдэ[нэ]. Тус завод гаргадаг продукциин[гаа] талаар манай «Электромашина» [заводт]ой адли юм. Тиимэһээ арадай хинагшадай хэжэ байһан, эм[хидхэһэ]эр һанаашалһан хэмжээ [ябуулг]уудынь манда бүришье дү[й дүр]шэлтэй байгаа.

[Тэр]ин «Машиностроитель» заводой арадай хинагшадай түб бүлэ[гэй] түрүүлэгшын орлогшо, инже[нер]-технолог хажуудаа хэдэн туһа[лагш]ые абаад, металл газаар [нор]мада ямар нормонууд хэрэглэг[дэнэ]б гэжэ шалгаха, бүлэгэй нүгөө[дэ гэ]шүүн — бэлэдхэлэй цехтэ жэ[шэ]лжэ материалнууд хэр, зүбөөр [хэрэ]глэгдэнэб гэжэ тодоруулха [даабари]тай ошоһон байба. Эдэ дааба[ринуу]даа дүүргэлтэ болгохые эр[мэлзэж]э оролдожо байһаниинь ман[да һайнаа]ар харагдаа һэн.

[Тус з]аводой хинагшад элдэб шалгал[танууд]аа, социологическа шэнжэ[лгын] ябуулга эмхидхэдэгынь бү[ри һ]айшаалтай. Бухы юумэндэ [алмал]та, арьбалалта хэхэ гэһэн [зорилг]ой заводой цехүүдтэ ямараар [хэрэглэ]гдэнэб гэжэ һонирхон, урда[һаа] ондоо маягтайгаар шал[галта] эмхидхэһэн байха юм. Тодор[хой ас]уудалнуудтай анкетэнүүдые хү[дэлмэ]ришэдэй дунда тараажа, абаһан [харюу]нуудаа заводойнгоо хиналтын [бүлэг] ба парткомдо согсолоод, тус[хай ду]гнэлтэ хэжэ, үйлэдбэриин [хэрэгүү]д дээрэ хаража үзэһэн, [тэрэ] юумэндэ алмалта түйлаха то[дорх]ой хэмжээнүүд баталагдаһан [байна]. Тэдэниие бэелүүлжэ эхилһэн [хэм]жээнүүдэй алхамуудай ашаар ехэ [металл], электрын элшэ болон бу[сад] үйлэдбэриин гаогаша горитой-

гоор алмагдажа байна гэжэ заводой арадай хинагшад тодорхой тоонуудаар баримталан харуулаа.

Митышенскэ районе промышленна предприятинуудай арадай хиналтын бүлэгүүд хүдэлмэриин саг хэр аша үрэтэйгөөр үнгэргэгдэнэб гэжэ элирүүлхэдээ, мүн лэ социологическа шэнжэтэй шалгалта хэһэн байха юм. Тодорхой хэдэн асуудалтай анкетэнүүдые тараажа, хүдэлмэришэдэй харюу, һанамжа мэдэжэ абахые хүсэһэн гэбэл: хүдэлмэриин сагай хэды шэнээниинь туһагүй дэмы үнгэрнэб сүүдхын, һарын али хирэндэ хүдэлмэришэд ажалайнгаа саг илангаяа ехээр дэмы хосороонob гэжэ элирүүлхые оролдоһон юм. Энэ адаглалгын дүнгүүд партиин горкомой пленумэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан байна.

«Танине ямараар ханганаб?» гэһэн асуудалаар мүн лэ анкетэнүүдтээ харюу абажа, районой худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприяти, эмхинүүдэй хүдэлмэридэхи олон дутагдалнууд элирүүлэгдэһэн, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд абтаһан байха юм.

Арадай хиналтын комитет, бүлэгүүдэй юу шалгажа, ямар хэмжээ абажа байһан тухайнь олоной анхаралда дэлгэрэнгыгээр тунхагладаг заншал хинагшадай хүдэлмэридэ эдэбхитэдые олоор хабаадуулха, шалгалтануудай үрэ дүүшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһа дэмжэлгэ болоно ха гэжэ һанахаар.

Арадай хиналтын бүлэгэйхид шалгалта хэхэһээ бүри урид тиимэ асуудалаар, тэндэ хиналта хэхэмнай, энэ ябуулгадамнай туһа хүргыт гэһэн уряа коллективэй дунда гаргадаг. Шалгалтын дүүрэһэнэй һүүлээр хаана, ямар дуутагдалнууд элирүүлэгдээб, тэдэниие усадхахын тула ямар хэмжээнүүд хараалагдааб гэжэ тунхаглагдана. Энэ хүдэлмэриие арадай хиналтын бүлэг бүхэндэ тогтоогдоһон мэдээсэлэй секторэйхид даадаг.

Мэдээсэлэй секторэй гэшүүд арадай хиналтын эмхинүүдэй хүдэлмэри тушаа соносхол, мэдээсэлнүүдые радиогоор дамжуулдаг. «Сигнал», «Молния» гэжэ нэрэтэй ханын хуудаһануудта бэшэдэг байна. Фото-зураг үргэнөөр хэрэглэгдэн, фото-дохёонууд гаргагдана. Хаана, ямар дутагдал ушарнаб, арадай зөөридэ эзэн бусаар хандадаг ябадал хаана гаргагданаб, тэдэниие зураглан харуулһан фотонууд олоной газарта үлгэгдэнэ.

Самбар, стендүүдые хараад, арадай хинагшадай бүлэг мүнөө үень ямар шухала асуудал шиидхэжэ байнаб гэжэ лаб тухайлхаар.

Арадай хинагшадай хэрэгүүд тухай үргэнөөр тунхаглаха ябадалда гар үзүүрэй хэблэл—«Молния», «Сигналы», «Тревоги», ондоошье гаршагтай хуудаһанууд зураг, фото, карикатура, шог ёгто шүлэг мэтэнүүдтэйгээр гаража, хурсаар шүүмжэлдэг, тэдээгээрнь түргэн хэмжээ абтадаг байна. Али нэгэн дутагдалтай ябадал, байдалай фото буулгажа, зоной харахаар газарта үлгэхэдэнь, шүүмжэлүүлһэн хүнүүдтэ ехэ аягүй байдаг, тиимэһээ фотогазетые хинагшад үргэнөөр хэрэглэнэ. «Тиихэдэшье иимэл байгаа һэн», «Газаахияа харыт», «Хэнэй гэмээр иимэб?» гэхэ мэтэ томо гаршагууд фотогазетэдэнь бэшэгдэнэ. «Шүүмжэлэлдэ ямараар харюусанабта?» гэһэн юрэнхы гаршаг дороошье фотогазетэ гаргагдана.

Московско областиин арадай хинагшадай бүлэгүүд яагаад иимэ эдэбхитэйгээр хүдэлнэб гэхэдэ, тэндэхи партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг, зохихо туһаламжа үзүүлдэг байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Шубуунай фабрикын, ковёрой комбинадай, «Машиностроитель» заводой хүтэлбэрилэгшэд, партиин Воскресенскэ горкомой секретарь бидэнтэй уулзажа хөөрэлдэхэдөө, арадай хинагшадые эдэбхитэй туһалагшаднай гэжэ тоолюдогбди, элдэб шалгалта, хиналта хэхыень тэдэнэртээ хандадагбди. Даалгабари, найдабариимнай хододоо һайнаар дүүргэхые бухы шадалаараа оролдодог. Арадай эдэбхитэй хинагшадые магтадаг, урмашуулдагбди, жэшээтэ һайн хүдэлмэриень олоной дүршэл болгохые эрмэлзэдэгбди гэжэ хэлээд, олон баримта, жэшээнүүдые дурдаа.

Манай республикын арадай хиналтын хүдэлмэридэ халан абамаар олон һайн юумэнүүдые Московско областьдо хараа, үзөөбди, тэдэниие өөһэдтөө нэбтэрүүлбэл, туһатай байха һэн гээд һанагдана.

ҺАЯХАН УЛААН-ҮДЫН МУЗЫКАЛЬНА УЧИЛИЩИИН АКТОВА ЗАЛ СОО СОВЕТСКЭ РАЙОНОЙ АРАДАЙ ХИНАЛТЫН ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО. ТУС ЗҮБЛӨӨНДЭ АРАДАЙ ХИНАГШАД ОЛООРОО ХАБААДАА. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: РЕСПУБЛИКАНСКА ТИПОГРАФИИН АРАДАЙ ХИНАЛТЫН БҮЛЭГЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ С. М. ЗАЛУЦКИЙ, БУРКООПСОЮЗАЙ БАРИЛГЫН УПРАВЛЕНИИН АРАДАЙ ХИНАЛТЫН БҮЛЭГЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Ц. Б. БАДМАЕВ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮДЭЛМЭРЕЭ БҮРИ ЭРШЭДХЭН...

Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяханай комбинадта арадай хиналтын гурбан зуугаад гэшүүд хүдэлнэ. Тэдэнэр бүхы түсэб, уялгануудые саг соонь бэелүүлхэдэнь, предприятиингаа партийна организацида эдэбхитэйгээр туһалдаг. Комбинадай арадай хинагшадай бүлэгэй ажал хэрэгүүд тушаа энэ корреспонденци соо хөөрэгдэнэ.

Һаяхан нэгэ үдэшэ Таисия Петровна Бычкова, Галина Ильинична Меринова, Елена Ильинична Девянина гэгшэд орой болотор хүдэлмэридөө үлэбэ. Комбинадай улаан булан соо ехэ һонин хөөрэлдөөн болоно хэбэртэй.

Тэрэ үдэшэ арадай хиналтын постынхидай ямар асуудал шиидхэһэн тухай үглөөдэрынь мэдээжэ болоо. Тиихэдэ консервын заводтохи арадай хинагшад Девянина, Бычкова, Меринова гэгшэдтэй хамта ээлжээтэ хэмжээ ябуулгануудаа хараалһан байба. Тэдэнэр бүхы цехүүд, таһагуудаар ябажа, дутуу дунданууды элирүүлээ. Ажал хүдэлмэридэтнай, түсэбөө бэелүүлхэ хэрэгтэтнай юун һаад хэнэб гэһэн асуудалдань хүнүүд шүүмжэлхы олон ажаглалта хээгүйшье һаа, зүбшэл һанамжануудаа яһала тодоор хэлээ.

Нэгэ цехтэ консервын түмэр баанханууд бүтээгдэдэг юм. Тээд тэндэхи линидэ машинанууд һаатадаг, голодоһотойгоор продукци гаргагдадаг байба. Хуушарһан оньһонуудыень үдэр бүхэндэ шахуу заһабарилдаг һааб даа. Арадай хинагшад тэдэ дутуу дундануудые бэшэжэ абаад, комбинадай захиргаанда, парткомдо хүргэбэ. Тиихэдэнь Москва худар бэшэжэ, хэрэгтэй зүйлнүүдые захиһан юм. Түмэр баанхануудые үйлэдбэрилдэг Симферопольско оньһон лини тэндэһээ эльгээгдэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн, продукциин шанар һайжарһан байна.

Арадай хинагшадай элирүүлһэн дутуу дунданууды өөһэдынгөө хүсөөр зайсуулхын тула ондоошье хэмжээнүүд абтадаг болонхой.

Хиналтын бүлэгые даагша нүхэр Девянина иигэжэ хөөрэнэ:

— Үдэр бүхэндэ хиналта хэхэ уряатайгаар хүдэлнэбди. Тиин бүлэгэй гэшүүн бүхэн хүдэлжэ байһан газартаа хинагшын үүргэ дүүргэдэг юм. Үдэр бүри хинамжалхада, аша үрэнь ехэ байдаг, продукциин шанар һайжардаг, үдэр үдэрэй, мүн һарын даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэдэг.

Арадай хинагшад иигэжэл цех бүхэндэ продукциин шанар шалгадаг. Хайшан гэхэдээ голодоһоной гаргагдадагые элирүүлээд, хүдэлмэришэдэй суглаануу дээрэ мэдээсэдэг гуримтай. Хэдэ дахин удаа дараагаар хиналтын хэгдэһэнэй эсэстэ голодоһо гаргалта үсөөрнэ. Жэшээнь, консервын цехтэ голодоһо гаргалга 1969 онойхиһоо долоон процентээр хороогдоһон, түмэр баанхын цех хэмдээ хүргэгдэһэн байна.

Цех бүхэндэ 1—2 хүн арадай хинагшадаар хүдэлнэ. Жэшээнь, мяха шуладаг таһагта Александра Арсентьевна Злыгостева үдэр бүхэндэ продукциин шанар шалгадаг юм. Мүн арадай хинагша Серафима Сычева баһал продукциин шанар, цех доторхи ариг сэбэрые хинамжалдаг.

Консервын заводой коллектив жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэн. даабариһаа гадуур 250.000 баанха консервэ үйлэдбэрилһэн магтаалтай. Эндэ арадай хинагшадай ехэхэн хуби бии гэхэдэ болохо.

Тиигэжэ коммунист Николай Борисович Банзаров түрүүтэй арадай гурбан зуугаад хинагшад предприятиингаа партийна организацидаа туһалдаг байна. Арадай хинагшад үйлэдбэридэ хамаатай асуудалнуудһаа гадна, ажаһуудалай болон бусадшье асуудалнуудые шиидхэдэг.

Үйлэдбэриин арга нөөсэнүүдые ашаглалга һайжаруулха, бүри ехээр алмалта хэдэг болохо тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай бэшэгтэ харюу болохо хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула тэдэнэр ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэрээндэ хабаатай хэдэн тоо, баримтануудые дурдая.

Нёдондо шалгалта хэжэ, хэмжээ абаһанай эсэстэ 800.000 гаран киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 900 тонно түлишэ арьбалагдаһан байха юм.

1971 ондо эндэхи арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд хүдэлмэреэ бүри эршэдхэхээр шиидээ. Продукциин шанар, түсэбэй дүүргэлтые хинамжалхаһаа гадна, мүн шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хайшан гээд хадагалдаг, тодходог, яажа хүдэлгэдэг байһыень анхаралдаа абаба. Мүн баһа заводой директорһээ эхилээд, энгэй хүдэлмэришэн хүрэтэрөө социалис уялгануудые абаха ябадал түйлана.

М. ШАГДУРЖАПОВ,
Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой арадай хиналтын бүлэгүүдтэ 50-яад эдэбхитэд хүдэлдэг. Тэдэнэрые гол бүлэгэй түрүүлэгшэ, ажахын ахалагша инженер Петр Федорович Филиппов ударидан хүтэлбэрилнэ.

Ниитын малай үбэлжэлгэ, шэнэ түл түлжүүлгэ, хабарай тарилгада бэлэдхэл колхоздомнай хэр зэргэ ябанаб гэжэ арадай хинагшад нарин нягтаар шалгана. Трактор машина, хүдөө ажахын техникын заһабари хэр шанартайгаар хэгдэнэб гэжэ шалгаха тусхай хүнүүд толилогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) хүдөө ажахын машинануудай талаар механик В. В. Колмаков, комсомолой эмхиин секретарь Ф. С. Тихонов, МТМ-е даагша А. К. Иванов, хоёрдохи бригадын тоо бүридхэгшэ И. В. Мясников ээлжээтэ шалгалтада гараад ябана.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

...ЗЭМЭЭ [Д]АМАСАБАД

[Хө]ёрой совхоздо хамтын мал [ажах]ы талаар ехэ дутагдал үзэг[дэнэ] гэжэ арадай хинагшад нё[дондо]хида элирүүлжэ, ажахын [хүтэл]бэрилэгшэд, зооветмэргэ[жэлт]этэ хайхарамжагүй ябадалаа усадхахыень дурадхаһан [байн]а. Гэбэшье тус совхоз түл [абал]гые үнгэрөөшэ жэл [мүн л]э һэбэрэгээр үнгэргөө. Юуб [гэхэ]дэ, бухы үнеэд, гунжадайнь 29 процентнь һубайраа, түрэһэн [тугал]нуудай 8,2 процент гарза[да ор]оо гэхэ гү, али зуун үнеэн бү[рииһ]өө ойройдоол 61 тугал түл[ж]үүлэгдээ.

[Энэ] ехэ гарза хохидол[ые] совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй [анхар]ал хээгүй байһыень дахи[н шал]галта элирүүлбэ. Гун[жадай] табан гүүртэнүүдэй миил [ого]р дээрэнь буха табигдаһан, [ха]рин 13 гүүртэнүүдэй гурбан[ииинь] искусственна үрэжүүлгын [пун]кт нээгдэһэн нэрэтэй байба. [Һу]раллаһан үнеэд, шэнэ гунжад [тоо]г соогоо ороондо оруулагдана[гүй] гэжэ нэгэ иимэ баримта [ха]ламса гаршэлнэ. Совхоздо бии [бай]гаа 525 гунжадһаа январь [һара]да ойройдоол 5-ниинь ороондо [оро]һон байба.

Мал үрэжүүлхэ хэрэгтэ ёһо [ёһоор]дысэ хандаһанайнгаа түлөө совхозой ахалагша зоотехник О. Б. Будаев, ахалагша ветврач Б-Н. Л. [...]рдонов гэгшэд Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй зүг[һөө] донгодолго амасаба.

Улаан-Үдэ городой Советскэ районой промышленна предприятинууд үнгэрһэн табан жэлэй түсэбые хоёр һара шахуу урид дүүргэһэн алдартай. Ажалайнь энэ эршэ байгша оной эхинһээ улам түргэдэжэ, январиин даабари үлүүлэн бэелүүлэгдээ, нёдондоной хэмжээнһээ 15 процентээр дээшэ продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаа.

Нэмэһэн продукциин 80 гаран процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр түйлагдаа. Районой завод, фабрикануудта табан жэл соо 1140 технологическа шэнэ арга нэбтэрүүлэгдэһэн, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ 1824 хэмжээ хараалан бэелүүлэгдэнхэй. Энэ талаар гаргашалагдаһан мүнгэн, материалнуудай сэн табан жэлэй туршада турба дахин харюулагдаһан байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхээр район соохи хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй түйлаһан амжалтада арадай хинагшадай хубитань бии гэжэ һаяхан болоһон районно зүблөөн онсолон тэмдэглэбэ.

Арадай хинагшадай районно зүблөөн шиидхэбэреэ үшөөл олоодүй асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байна. Юуб гэхэдэ, олонхи завод, фабрикануудай арадай хинагшадай эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг байбашье һаань, үсөөн бэшэ газарта хиналтын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана.

Үнгэрһэн жэлдэ район доторхи арадай хинагшадай хэһэн хүдэлмэри, саашанхи зорилго тухай элидхэхэ зуураа, партиин Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Ф. И. Ченкиров арадай хиналтын бүлэг, постнуудай түрүү жэшээ бусадта үргэнөөр харуулжа, тэдэнэй дүй дүршэл олоной шадабари болгохо шухала тухай онсолон тэмдэглээ. Жэшээлэн дурдабал, «Электромашина» заводой коммунистнууд Людмила Михайловна Улеповае хэдэ дахин арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшээр батлаһан байна.

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ ДАМЖУУЛАЛСАБА

Людмила Михайловнагай үүсхэл оролдолгоор заводой хинагшад ажалай журам бэхижүүлгэдэ шанга шалгалта хээ, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Залхуу зайгуулнуудтай, хобдог хомхойшуултай, архиншадтай хайра гамгүйгөөр тэмсэһэн, тэмсэжэшье байна. Бухы юумэндэ нарин нягтаар хандадаг, алмалта, арьбалалта хэхын түлөө шармайн оролдодог байхаар хүн бүхэниие хүмүүжүүлхын тула арадай хинагшадай хэһэн, хэжэ байгаа хүдэлмэриин аша туһые тодорхойлон дүнлэбэл, үнгэрөөшэ жэл тус заводто түйлагдаһан 50 мянган түхэригэй алмалтын ниилээд ехэнь арадай хинагшадай үүсхэлээр элирүүлэгдэһэн, арьбалагдаһан мүнгэн болоно.

Нүхэр Л. М. Улепова зүблөөндэ хабаадагшадта бүлэгэйнгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгөө. «Бидэнэр түйлаһан амжалтаараа заахашье һанаагаа амарха зэргэгүйбди. Бүри ехэ алмалта, арьбалалта хэхэ нөөсэ аргануудые заводтоо гүйсэд элеүүлжэ үшөөл шадаагүйбди,—гээд Людмила Михайловна хэлэбэ.—Буряадай республикаһаа Московско область ошожо, тэндэхи арадай хинагшадай түрүү дүй дүршэлтэй танилсаха делегациин гэшүүн болоһондоо ехэ золтойб. Хараһан, үзэһэн юумэеэ заводойнгоо байдалтай жэшэхэдэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулан, үнэ сэнгыень хямдаруулха арга боломжо манда дутамагаар хэрэглэгдэнэ гэжэ сэхэ хэлэмээр». Заводтоо һалар ямар шалгалтануудые хэхээр хараалжа байһан тухайгаа нүхэр Улепова хөөрэжэ, гол хэмжээ ябуулгануудтаяа зүблөөндэ хабаадагшадые танилсуулба. Мүн Кировэй нэрэмжэтэ заводой арадай хинагшадай бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр В. П. Дерябин продукциин шанар һайжаруулха, өөрынь үнэ хямдаруулха зорилгоор олон тоото хүдэлмэришэдэй хабаадалгатайгаар шалгалта үнгэргэдэг, тэрэнэй дүнгөөр тодорхой хэмжээнүүдые абхуулдаг тухайдаа хөөрэбэ.

Арадай хинагшадай эмхидхэһэн шалгалтын дүнгүүд, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд, арадай хиналтын бүлэг, постнуудай хүдэлмэриин түсэб гэхэ мэтые ажалшадта зорюулан үргэнөөр тунхаглаха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр М. М. Халбаев хэлээд, үнгэрэгшэ жэлэй һүүлэй һарануудта тус районой предприяти, эмхи зургаануудта арадай хинагшадай ябуулһан хүдэлмэри тухай мэдээсэхэ аргануд, харалгын дүнгүүд тушаа тогтобо. Арадай хиналтын олонхи эмхинүүдтэ харуулан ойлгуулха агитаци нилээд һайжаруулагдаа, тунхаглалгын элдэб онол аргануд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо гэбэ. Зүблөөнэй болоһон газарта арадай хинагшадай гаргадаг газетэнүүдэй, шүүмжэлхы хуудаһануудай выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

Зүблөөнэй түгэсхэлдэ районой эдэбхитэй хинагшад—хамтадаа 59 хүн партиин райкомой, арадай хиналтын комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Тэдэнэрэй дунда нүхэд В. И. Ледовских, К. Х. Карлов, А. Г. Балдаев, Д. Б. Данжинова, С. Д. Крутояренко, К. П. Модосова болон бусад бии.

Д. КОЛМАКОВ.

ШАГНАЛДА ХҮРТЭБЭ

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой арадай хиналтын бүлэг материал алмаха, ажалай гаргаша бага болгохо тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө республика соогоо эгээл түрүүлэн СССР-эй арадай хиналтын комитедэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба.

Арадай хиналтын областной комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Ф. Сурков баяр ёһололой оршон байдалда заводой арадай хинагшадта тус грамота һаяхан барюулба.

Заводой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ К. Н. Московченко харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, тэдэнэй хүдэлмэриин үрэ дүн элирүүлэн, мүн саашанхи зорилго тушаа тогтоһон байна.

«Теплоприбор» заводой арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ К. Н. Московченко болон бүлэгэй гэшүүд Ф. М. Крылов, А. А. Блинников, Д. П. Суслов, А. С. Соболева М. А. Баталкин гэгшэд заводой дирекци, партбюро болон завкомой зүгһөө хүндэлэлэй грамота ба үнэтэ шанда хүртөө.

И. ТИМОФЕЕВ,
«Теплоприбор» заводой парткомой секретарь.

ФЕРМЭ ДЭЭРЭХИ ХИНАЛТЫН ПОСТНУУД

Малай үбэлжэлгын хэр зэргээр үнгэрһэнһөө мяха, һү, нооһо абаха жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ гол түлэб дулдыдаха байна. Тиин малай харууһан, түл түрэсынь абтаса хаана ямараар эмхидхэгдэнэб, дутагдалнууд хэр түргөөр усадхагданаб гэжэ хинаха ябадал мүнөө ехэ удха шанартай.

Үбэлжэлгын эхилхэһээ холо урид Хүрбын совхозой арадай хинагшад (түб бүлэгэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. Р. Евсеев) малай һайнаар ондо орохын, тоогойнь олошорхын тула ехэхэн оролдолго гаргаһан байна.

Урда жэлнүүдтэ үрэжүүлгын хэрэгтэ халиргайгаар хандаһанһаа совхозой олон үнеэд һубайрдаг байгаа. Үнгэрэгшэ хабар, зун арадай хинагшад удаа удаагаар шалгалта хэжэ, малай һубайрдаг шалтагаануудые элирүүлһэн юм. Искусственна үрэжүүлгэ һайнаар эмхидхэхэ хэмжээнүүдые зоотеринарна хүдэлмэрилэгшэдөөр хараалуулаад, совхозой дирекциин заседани дээрэ зүбшэн хэлсүүлһэн, тодорхой шиидхэбэри абхуулһан байна. Хараалагдаһан хэмжээнүүдэй дүүргэлтын арадай хинагшад шанга хиналта дороо байлгаһаар. Мүнөө үнеэдэй түрэлгэн Хүрбын совхоздо урда жэлэйхиһээ һураггүй эмхитэйгээр үнгэржэ, шэнэ түлэй гарзалха ушар үзэгдэхээ болинтожо байнхай.

Январиин хуушаар, Хориин аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ Хүрбын совхозой малшад, таряашад магтаал солодо хүртэхэ ёһоороо хүртөө. Эдэнэрэй эршэтэ ажалаар совхозой үнгэрэгшэ жэлэй түсэб: һү худалдалгаар — 4 дахин, мяхаар —100,5, нооһоор—106, ороoһоор —104, хартаабхаар—146, овощоор—210 процент дүүргэгдээ. Социалис мүрысөөгөөр аймаг соогоо эрхимлэһэнэй түлөө совхозой коллектив партиин райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан түгта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн солотой. Энэ амжалтадань совхозой арадай хинагшадай хубита бии гэжэ зүб тэмдэглэгдэһэн байна.

Малай үбэлэй харууһалгын шахардуу сагта арадай хинагшад эдэбхи хэшээлээ бадарган, өөһэдынгөө даадаг ажалаар бусадта жэшээ харуулһан, шалгалтын хүдэлмэридэ габшагайгаар хабаадаһан нүхэд гансашье Хүрбын бэшэ, мүн аймагай бусад совхозуудта бии.

Анаагай совхозой гурбадахи отделениин бүлэгые (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Т. Гомбоев) абаад үзэе. Малай гүүртэ, отарануудта үбэлжэлгэ ямар зэргээр үнгэржэ байнаб гэжэ тэндэхи арадай хинагшад ходо һайн мэдэдэг. Яахадаа тиигэнэб гэхэдэ, ажалай дүй дүршэлөөр баян, үнэн сэхэ малшадай өөһэдэйнь хабаадалгатайгаар хиналтын пост гүүртэ бүхэндэ шахуу тогтоогдоод, оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Ямар нэгэн дутагдалай үзэгдэбэл, тэрэ дороо отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулгагдаад, дары хэмжээн абтадаг. Энэ отделениин малшад совхоз соогоо бүгэдэнһөө эмхитэйгээр шэнэ түл үдхэнэ, малай ашаг шэмэ элбэгээр абана.

Гэхэ зуура зарим ажахынуудай малайнь харууһанай муу байһан тухай мэдээсэлнүүд аймагай арадай хиналтын комитедтэ ороод, тусгаар шалгалтанууд хэгдээ. Жэшээнь, «Георгиевский» совхоздо мал муугаар үбэлжэнэ гэһэн дохёо шалгахаяа аймагай арадай хиналтын комитедэй эдэбхитэд А. А. Урханов, А. А. Скосырский гэгшэд тиишэ гаража, совхозой хинагшадтай хамта бүхы гүүртэ, отарануудые шалгаһан, олон дутагдалнуудые элирүүлһэн байна. Илангаяа нэгэдэхи отделениин отарануудта шэнэ хурьгад мууса бүридхэгдэдэг, үбһэ тэжээл гамгүй бардамаар гаргашалагдадаг байба. Гурбадахи отделениин хонид уһалалгын мууһаа, тэжээлэй таһалдаһанһаа туража байһаниинь элирүүлэгдээ.

Партиин Хориин райкомой бюро шалгалтын дүнгөөр «Георгиевский» совхозой директорэй тоосоое шагнаад, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхахыень, малаа гарзагүйгөөр ондо оруулха шанга эрилтэ табиһан байна.

Дутагдалнууд саг дары элирүүлэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар мүнөө «Георгиевский» совхоздо шэнэ түл абалга эмхитэйгээр үнгэржэ, бодо мал гарзагүйгөөр ондо орожо байна.

Үбэлэй ходорхонь үшөөл үды, хабарай хашанга саг урдамнай байна гэжэ малшадай һайн ойлгожо, ниитынгээ мал нарипаар харууһалха ябадалдань арадай хинагшад хаба шадалаараа туһалха, оролдохонь лабтай.

Г. САНЖИЕВ,
Хориин аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Дамба Жалсараев

Инди орон соогуур

Замай тэмдэглэлнүүд

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь февралиин 17-ной номерто).

Ази, Африкын уран зохёолшодой Ассоциациин генеральна секретарь, олондо мэдээжэ араб зохёолшо ба соёлой ажал ябуулагша Юсуф Ас-Сибаи ехэхэн элидхэл хээ. Уран үгын мэргэжэлтэнние нэгэдхэн хамтаруулха талаар Ассоциациин хэhэн үрэ ехэтэ хүдэлмэри тухай, хоёр түбиин зохёолшодой бэшэhэн шэнэ номууд тухай дэлгэрэнгыгээр тэрэ хөөрэжэ үгэбэ. «Түрэл зонойнгоо hанал бодолые, хүсэл зоригые зүбөөр элишэлэн харуулжа шадаагүй уран зохёолшо арадайнгаа, Эхэ оронойнгоо урдахи нангин уялгаяа дүүргэнэгүй гээшэ гээд тоологдохо. Эрхэ сүлөөгэй болон эб найрамдалай хэрэгтэ, дэбжэлтын ехэ замда уран бэлигэйнгээ бүхы хүсэ зорюулха шадал зориггүй зохёолшо нэрэдээ хүсэнэгүй гээшэ, ажаhууhан үе сагайнгаа эрилтэдэ тааранагүй гээшэ гэхэдэ болохо»,—гээд Юсуф Ас-Сибаи тэмдэглээ.

Манай делегациин зүгhөө Камиль Яшен үгэ барижа, олон янайнай уран зохёолшодhоо бүридэhэн совет литературын хүгжэлтэ, тэрэнэй баян дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Арад зондоо аша туhа үнэн зүрхэнhөө хүргэхэ гэhэн уран зохёолшод Владимир Ильич Ленинэй агууехэ ажабайдалай үндэр жэшээ дээрэ hураха зэргэтэйбди, тэрэ гайхамшагта хүнэйхидэл адли хүсэл зоригтой, эрид хурса харасатай байха, хархис дайсадтай хатуугаар тэмсэжэ, хани нүхэдтөө халуунаар хандаха, тиихэдэ илангаяа үзэл сурталдаа үнэн сэхэ байха, арадай хүсэндэ, дэлхэйн hайн hайхан, оюун сэсэн юумэнэй илагдашагүйдэ, хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ мүнхэ ерээдүйдэ хэлбэришэгүйгөөр этигэжэ ябаха зэргэтэйбди гэжэ Камиль Яшен уряалба.

Араб поэт Махмуд Дервиш, Урда Африкын поэт Алекс Ла Гума, Суданай уран зохёолшо Абдула Ибрагим, палестин поэт Муин Бсису, Сомалиин зохёолшо Абдуллахи Араб, Дагомейн поэт Труденсио, Малиин поэт Гауссу Диавара, Дээдэ Вольтын зохёолшо Секу Талл, Браззавилиин (Конго) зохёолшо Тати Лутор, Япон делегациие толгойлогшо Иосио Хотта, мүн Замбиин, Алжирай, Цейлоной, Мадагаскарай, Гаитиин болон бусад олон оронуудай түлөөлэгшэд сэдьхэл хүдэлгэмэ, абьяастай халуун, hонирхолтой сэсэн үгэнүүдые хэлэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын ба Урда Вьетнамай Республикын түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадагшадта тон халуунаар угтуулаа. Суута вьетнам уран зохёолшо То Хоай ДРВ-гэй зохёолшодой хайшан гээд арад зондоо туhалдагыень хөөрэжэ үгөө—тэдэнэй халуун зүрхэн, хурса гуурhан, бүхы бэеын эршэ хүсэн Американ дээрмэшэдые илажа гараха хэрэгтэ зорюулагданхай.

Манай дүтын хүршэ болохо Монголой Арадай Республикын делегациие толгойлhон мэдээжэ уран зохёолшо Лодонгийн Тудэв удхаар баян, уран гоё үгэ хэлэжэ, делегадуудые hонирхуулаа. 1971 ондо ороноймнай арад зон хубисхалайнгаа табин жэлые hайндэрлэхэнь. Манай хубисхал Россидахи Октябриин хубисхалай дүлэнhөө носоо. МНР-эй амжалтанууд—арадай ажал хүдэлмэриин, соёл гэгээрэлэй үрэ дүнгүүд. Манай уран зохёолой удха hаруул тунгалаг—арадай сэдьхэлhээ булаглан гарана. Ленинэй замаар ябаhан арад зол жаргалаа олодог. Тэрэ замhаа араднай, арадай литературашье хадуурхагүй. Манай орондо парти уран зохёолшод хоёрой хоорондо зүрилдөө зүршэлдөөн гэжэ огто байдаггүй, байхагүйшье»—гээд нүхэр Тудэв үгэ соогоо тэмдэглээ.

Ази, Африкын уран зохёолшодой энэ ехэ уулзалгада табигдаhан хэдэ хэдэн асуудалнууд бүхы талаhаа зүбшэн хэлсэгдээ. Империализмын урдаhаа эсэргүү тэмсэхэ ябадалда, тэрэнэй шунахай хорото харша политикые элирүүлэн гаргаха, империализмда эсэргүү хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ Ази, Африкын уран зохёолшодой үүргэ тухай илангаяа тодорхой хэлсээн болоо.

Конференциин үндэр ендэрhээ хоёр түбиин олонхи оронуудай уран хурса үгэтэн афро-азиат арадуудай национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй эгээл ехэ дайсаниинь империализм гээшэ гээд нэгэн дуугаар тэмдэглээ. Тэдэнэр Индохитадта американска империализмын өөрхэг түримхэй хэрэгүүдые, Дүтын Зүүн зүгтэ ябуулагдажа байhан Израилиин хорото аашануудые, Урда Африкада болон Португалиин колониудтахи расис, колониальна ёho гуримуудые эрид буруушааба. Тус асуудалнуудаар конференци хэдэн резолюцинуудые абаа.

Уран зохёолшодой уласхоорондын ехэ суглаан юрэнхы деклараци гэhэн документ баталжа абаhан байна. Тэрээн соонь жаргалта шэнэ байдалай түлөө арадуудай тэмсэхэдэ, тэрэ тэмсэлтэйнь искусство ба литературын нягта холбоотой байха тухай онсолон хэлэгдэнэ.

Социализмын болон хүгжэн байhан афро-азиат оронуудай хоорондохи холбоо барисаанда хоро хэхэ гэhэн империализмын, тэрэнэй тагнуулшадай hэдэлгэнүүд конференци дээрэ шангахан харюу абажа hалаа. «Социализмын оронууд национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй, колониализмда эсэргүү хүсэнүүдэй тон найдамтай хани түшэгынь байhанаа бодото хэрэгүүдээрээ элирүүлэн ходо харуулна»—гээд деклараци соо хэлэгдэнэ.

Ази, Африкын уран зохёолшодой хуралдаанда хабаадагшад литературна творчествын, уран hайханай мэргэжэлэй асуудалнуудта мүн баhа бага бэшэ анхарал табяа. Жэшээлхэдэ, урданай ёho заншал ба шэнэ журам, афро-азиат литературанууд соо национальна ба интернациональна зүйлнүүд, соёл культурын талаар эртэ урдын сагhаа хойшо байhан уласхоорондын холбоонуудые hэргээн бадаруулха ба бэхижүүлхэ, творческо уулзалгануудые үнгэргэхэ, Ази ба Африкын уран зохёолшодой номуудые оршуулха хэрэгые үргэдхэхэ мэтын олон шухала асуудалнуудаар hонирхолтой хөөрэлдөөнүүд болоо. Энэ талаар хэдэн тодорхой шиидхэбэринүүд абтаа: Ази, Африкын литературануудай анталоги-суглуулбари хэблэн гаргаха тухай, Каирта афро-азиат зохёолнуудай түбэй библиотекэ байгуулха тухай, 1971 ондо Дакар хотодо поэзиин симпозиум үнгэргэхэ тухай гэхэ мэтэ.

Совет Казахстанай уран зохёолшодой холбооной хүтэлбэрилэгшэ Адий Шариповай урилгаар 1973 ондо Алма-Ата хотодо Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой табадахи конференци зарлаха гэhэн тогтоол делегадууд нэгэн дуугаар баталан абаа.

Индиин ниислэл Делидэ болоhон ехэ хуралдаан дэлхэйн хоёр ехэ түбиин уран зохёолшодой бэе бэеэ ойлголсохо, hанал хүсэлөө нэгэдүүлхэ, ханилха, нүхэсэхэ ябадалда, эб найрамдалай түлөө, империализм, колониализмын урдаhаа хүсөө ниилүүлэн тэмсэхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ нэмэри оруулаа гэжэ тобшолол хэхэдэ огто буруу болохогүй.

Ази, Африкын уран зохёолшодой конференциин нэтэ пленарна заседаниинь Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан байна. Тэрэ хадаа конференциин үедэ болоhон уласхоорондын интернациональна уулзалгануудай эгээл hайхан уярма нэгэниинь байгаа.

Тэрэ баярай заседанида делегадуудhаа гадна хэдэн зуугаад энэдхэг зон суглараа. Инди, Совет оронуудай хоорондохи соёлой талын харилсаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ, СССР-тэ Индиин элшэн сайд байhан П. Ш. Кришна Менон тэрэ уулзалгые нээхэдээ: «Ленин хадаа Ази ба Африкан арадуудай, энэдхэг арад зоной агууехэ хани нүхэр мүн, богоолшолто дарлалтын гэнжэhээ мултарха тэмсэлдэ тэдэниие уряалан бодхооhон хүн»,—гээд олоной альга ташалган доро тэмдэглээ.

Тэрэ үдэшэ В. И. Ленинэй нэрэ алтан дэлхэйн нилээд олохон хэлэн дээрэ соностоно. Юртэмсэ дээрэ тэрэнэй агуу мүнхэ үзэл сурталай мандажа байhан тухай үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые, уран шэмэгтэ мүрнүүдые орон ороной зохёолшод Лениндэ барихан гайхамшаг hайхан баглаа сэсэг болгон бадаруулаа. Тэрэнэй баhа нэгэ hалаахан болохо шүлэгые бишье түрэлхи хэлэн дээрээ уншаhан байнаб. Энэдхэг нүхэдэймнай нэгэн минии хажууда ерэжэ, гарым бариад: «Энэ яhала олон юумэ үзэhэн, олон ораторнуудые шагнаhан залда түрүүшынхээ буряад үгэ зэдэлбэл», гээд хэлээ hэн. Баярлаа бэлэйб...

Тэрэ хани халуун уулзалганай hүүлээр газаашаа гарахадамнай, хэдэн хүнүүд харанхы сооhоо гүйлдэжэ гараа, хүнэй нюдэ руу сэхэ харангүйгөөр юуб даа бэшээтэй саарhануудые бидэндэ барюулжархиха hанаатай носоргонодол аhалдаба. Уулзалгада байhан энэдхэг зон тэдэниие хүнгэхэнөөр арбагайдан үлдэжэрхилэй. «Эдэнэр ленинизмдэ, Совет орондо, мүн Индира Гандиин урагшаа үзэлтэй правительствада эсэргүүсэгшэдэй табималнууд гээшэ, элдэб муухай хардалгын үгэнүүдые бэшээд ябана ха юм!»—гэжэ бидэндэ ойлгуулаа hэн. Хүсэжэ ядахадаа хусаха тэhэн буряад үгэмнай ленинизмын, Ленинэй ороной, бүхы түрүү хүсэнүүдэй дайсадта яатараа таарана гээшэб гэжэ hанаандам ороодхёо бэлэй.

Конференцимнай нэгэ заседанида Индира Ганди бүлэг уран зохёолшодто «Линхобо сэсэг», гэhэн шангуудые барюулаа. Тэрэ шан хадаа Ази, Африкын арадуудай эрхэ сүлөө, шэнэ байдал, хани барисаанай түлөө тэмсэжэ байhан хэрэгтэ дайшалхы уран үгөөрөө ехэхэн габьяатай болоhон зохёолшодто үгтэхэ зэргэтэй юм. Делидэ мүнөө «Линхобо сэсэгэй» түрүүшын лауреадууд соносхогдоо: То Хоай (Вьетнам), Алекс Ла Гума (Урда Африка), араб поэт Махмуд Дервиш, Хариванш Рай Баччан (Энэдхэг), Антонио Агуштинью Нету (Ангола), Зульфия (СССР).

Индира Ганди эдэ зургаан томо уран зохёолшодой табандань лауреадай алтан тэмдэгүүдые өөрынгөө гараар барюулаа. Зургаадахи лауреат—Агуштинью Нету энэ конференцидэ ерэхэ аргагүй байгаа, эхэ оронойнгоо түлөө португальска колонизаторнуудтай дайлалдан ябана.

Манай ороной элитэ зохёолшо, узбек арадай поэтесса Зульфия Ханумда шан бариха зуураа, Индира Ганди совет литература тухай, совет арад, эхэнэрнүүд тухай, социалис гүрэн тухаймнай үндэр сэгнэлтын hайхан үгэнүүдые хэлэн, Зульфиягымнай илдам дулаанаар тэбэрээ hэн.

Һүүлдэнь премьер-министр конференциин делегадуудай айлшадай урда дэлгэрэнгы үгэ хэлэжэ, бултыемнай ехээр hонирхуулаа. Мүнөө үеын литература, хэблэл, искусство, соёл культура тухай, тэдэнэй ажал ябуулагшадай үүргэ тухай тон гүнзэгы удхатай hанамжануудтай байhанаа бидэндэ мэдүүлээ.

Тэрээнhээ гадна оронойнгоо мүнөөдэрэй байдал тухай Индира Ганди ехэ тодорхойгоор, дүтын нүхэдтөө хөөрэhэн шэнгеэр, сэхэ руунь хэлэжэ үгөө. Правительствые толгойлжо байhан хүн бэеэ мэдэhэн, хүсөө мэдэрhэн, hүнгаhан арад түмэндөө этигэдэг хадаа, урдаа hууhан зониие үнэхөөрөө хүндэлhэн дээрэhээ тиимээр хөөрэлдэнэ бэзэ гэжэ урмашаа hэмди.

Индиин социальна ба экономическа дэбжэлтые улам саашань үргэлжэлүүлхэ гэhэн эсэгымни, Джавахарлал Неругэй, захяагаар хүдэлжэ байhан манай правительствын политикада эсэргүүсэдэг баруунай хархис этэгээдүүд дан олон болонхой, дотоодын байдалнай хүндэхэн лэ байна гээшэ гээд Индира Ганди тэмдэглэбэ. Тингэбэшье үнэнтэ хэрэгнай илахал байха, тэрэ талаар социалис оронуудай сэгнэшэгүй ехэ дүй дүршэл байна ха юм даа гэжэ эрид зоримтойгоор мэдүүлхэдэнь, hэргэн бодоhон хоёр ехэ түбиин түлөөлэгшэд альга ташан угтаа бэлэй...

Ази, Африкын уран зохёолшодой хуралдаан тииhээр дүүрэжэ, конференциин делегадууд болон айлшад нютаг нютагаа бусаха тээшээ болобод. Манай ороной делегацишье Москвагаа ниидэбэ.

Тиихэдэ дүрбэн хүн—СССР-эй гүрэнэй шангай лауреат, «Рабочий день», «Дорога к миру» гэhэн мэдээжэ поэмэнүүдэй автор, «Дружба народов» журналай поэзиин таhагые даагша Михаил Луконин, СССР-эй гүрэнэй шантай лауреат, «Сталь и шлак», «Расколдованный круг» гэhэн романуудые бэшэгшэ Владимир Попов, СССР-эй уран зохёолшодой холбооной гадаадын хэрэгүүдые эрхилэгшэ комиссиин хүдэлмэрилэгшэ, англи, хинди, урду хэлэнүүдые, энэдхэг литературые hайнаар мэдэхэ болоhон Мариам Салганик болон би—эдэ дүрбэн Индиин Гэгээрэлэй министерствын уряалаар энэдхэг орондо үшөө хахад hара байхаар үлэбэбди. Индиин хэдэ хэдэн штадуудаар ябажа, совет литература, соёл культура тухай, тэдэнэй мүнөө үеын байдал тухай хөөрэхэ ёhотой зон хабди. Юу хэлэхэб, иимэ нилээдгүй шухала, угаа ехэ харюусалгатай, түбэгтэйшье гээ hаа түбэгтэй, хүндэтэйшье гээ hаа хүндэтэй хэрэг бидэндэ тудаhан байна.

Теэд тэрэ ябадалаа, тэрэ бага бэшэ уялгаяа шадал соотоо яhала барагаар дүүргэбэ гээшэ хабди гэжэ hанагшабди. Манай hаналгашье байгаа юм бэзэ даа—СССР-эй Индидэхи посольство, СССР-эй уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариат бидэнэй тэндэ хэhэн ажалда муу бэшэ сэгнэлтэ үгэнхэй. Энээн тухай бэеэ hайрхан хэлэгдэнэ бэшэ ааб даа—хамтын хэрэгээр ябаhан хадаа, ямараар ябаhанаа элидхээгүйдэ аргагүй ха юм даа...

Тэндэ ябахадамнай, СССР-эй посольствын, томо городуудаар байдаг генеральна консульствануудай хүдэлмэрилэгшэд бидэндэ аргагүй ехэ туhа хүргөө. Делидэхи манай посольствын секретарь Николай Лущенко бидэнтэй ходо ябалсаа, оршуулагшамнайшье болоод абаа. Тэдэ нүхэдтэ бултандань халуун баяр хүргэхэ дуран хүрэнэ.

Манай аяншалгые эмхидхэhэн Индиин гэгээрэлэй министерство, штадуудай министерствэнүүд, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ hургуулинуудай багшанар, уран зохёолшод, соёл культурын ажал ябуулагшад, жинирэй ажалшад, залуушуул—бүхы энэдхэг арад зон бидэниие, совет ороной түлөөлэгшэдые хаанашье хани халуунаар угтажа, орон нютагаа, түүхэтэ hонин юумэнүүдээ (алдарта Тадж Махалhаа эхилээд) харуулха, ажалайнгаа амжалтануудтай танилсуулха гэжэ үнэн зүрхэнhөө оролдоhон, хододоо анхаралаа табиhан байха юм. Тэрэнь мүнөө тон дулаахананаар, айхабтар hайханаар сэдьхэлдэ hанагдана.

Аяншалтамнай Тамилнаду штадай ниислэл Мадрас хотоhоо эхилээ. Олон хүн зонтой промышленна ехэ город. Самолёдhоо гарахадамнай, 38—40 градус аажма халуун байба. Нэмжын харагдажа байhан сэнхир хүхэ Энэдхэг океанhаа шиигтэй бүшмэг hэбшээн хүдэлжэ, холоhоо ерэhэн бидэндэ хүндэшэг шэнгеэр үзэгдэбэ. Делидэ байхадамнай, тиимэ бэшэ hэн—гушан градусшье hаа, hураггүй hэрюун шэнги бэлэй.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

„БУРЯАДАЙ ПОЭДҮҮД—ПАРТИИН СЪЕЗД...

Иимэ темэдэ зорюулагдаhан уран зохёолой үдэшэ М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын ехэ зал соо уржадэр үнгэргэгдэбэ. Республикын уран зохёолшодой холбооной правлени, республиканска библиотекэ болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени болон радио-дамжуулгын комитет энэ үдэшые эмхидхэhэн байна.

Республикын уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ, поэт Дамба Жалсараев үдэшые нээхэ зуураа, КПСС-эй ээлжээтэ съездые угтуулан Буряадай уран зохёолшодой хэжэ байhан хүдэлмэри, шэнэ зохёолнууд тушаа тобшохоноор хөөрэбэ. Мэдээжэ уран зохёолшо Исай Калашников «Разрыв-трава», Виктор Сергеев «Үүлэнэй саана hара». Шираб-Шэнгэ Бадлуев «Хүнэй шарай» гэжэ шэнэ романуудые бэшээ. Тиихэдэ зохёолшод Цокто Номтоев, Африкан Бальбуров, Раиса Белоглазова, Михаил Жигжитов болон бусад шэнэ шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ, хэблэлдэ бэлдэжэ байнхай. Поэт Николай Дамдинов «Илалтын дархашуул» гэжэ шэнэ зүжэг бэшээ. Тэрэнь Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта hаяар табигдаха юм.

Республикын ахамад уран зохёолшо Цэдэн Галсановта бултанhаа түрүүлэн үгэ үгтэнэ. Поэт мүнөө КПСС-эй съездэ зорюулагдаhан шүлэгүүдые бэшэжэ дүүргээ. Тэрэ шүлэгүүдынь «Байгал» журналай энэ оной 2-дохи номерто толилогдохо юм. Цэдэн ... парти тухай хоёр шүлэгөө ород, буряад ... уншаа.

Поэдүүд Мэлс Самбуев, Анатолий Щитов, ... Петонов, Цырен-Базар Бадмаев, Алексей Б... шэд өөhэдынгөө бэшэжэ байhан шэнэ зохёо... хай тобшохоноор хөөрөөд, шүлэгүүдээ унша...

Буряадай республикын мэдээжэ поэтесса Ц... ма Дондоковада үгэ үгтэнэ. Тэрэ буряад эх... гурбан поэмэ-бэшэжэ дүүргээ. СССР-эй Вер... ведэй депутат, Хориин аймагай Анаагай совх... хонишон Зоя Жамсаранова тухай шэнэ поэмэ... мүнөө бэшэжэ байнхай. Ц-Д. Дондоковагай бу... хэлэн дээрээ шүлэгүүдээ уншахада зал соо ... шад нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан бай...

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска би... директор Ю. Хараев үдэшэдэ хабаадалсаhан ... хёолшодто баяр баясхалан хүргөөд, саашан... дэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень сугла... үлэнэhөө хүсэhэн байна.

Библиотекэ соо Буряадай уран зохёолшо... дай выставкэ эмхидхэгдээ.

Уран зохёолой үдэшын түгэсхэлдэ ехэ кон... hон байна.

Манай ...

Спорт Спорт Спорт Спорт

ГУРБАН ОЧКОТОЙ БОЛОО

КИСЕЛЕВСК. Россин Федерациин шатаршадай дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнэй ээлжээтэ нааданууд болобо. Дүрбэдэхи уулзалгын болоходо манай республикын шатаршан—мастерта кандидат Владимир Власов үлүү хүбүүтэйшье hаа, тэрэнээ бэрсэ болгожо шадангүй, мастерта кандидат Боршевичтэй (Кемерово) тэнсэhэн байна. Мүн нүгөөдэ шатаршан Александр Самарин энэ үдэр hанаhанда хүрэмөөр наадабагүй. Тэрэ Эрхүүгэй мастерта кандидат Самбурскитай наадахадаа, шүүхэ нэгэ hайн ябадалаа обёоронгүй, тэнсэхэ баатай болоо.

Табадахи наадан. Сахалинhаа ошоhон мастерта кандидат Берскитэй наадаhан Власов наадаяа хойшолуулха сагай дүтэлжэ ябаха үедэ, тэргээ харангүй ябажа, тэнсэхэ партидаа шүүгдэhэн байха юм. Самарин хойшол... hан партидаа үсэд нэтэр... гэн гоё ябадалнуудые хэ... бассай чемпион Трофимов... сэhэн байна.

Табан уулзалгын удаа ... спортын мастернууд В. ... ский, Ю. Карненко гэгша... очкотой түрүүлжэ ябана... рин 3. Власов хоёр очкот... лонхой.

В. МИЛ...

ГЕОЛОГУУДАЙ УРИЛДААН

Буряадай геологуудай арбадахи спартакиадын мүрысөөн боложо байнхай. Эдэнэр спортын табан зүйлөөр түрүү hууриин түлөө хоорондоо шанга тулалдаа хэнэ. Сананаар, сагаалса буудалгаар, волейбол, баскетбол болон компасоор зүг шэгээ олохо мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ юм. Мүрысөөндэ Хойто-Байгалай, Багдаринай, Ахын геологуудай түбэй экспедици хабаадалсана.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эхэнэрнүүд—гурба, табан, эрэшүүл таба, арбан километрэй зайда урилдаhан байна. Эхэнэрнүүдэй дунда болоhон урилдаанда Лариса Красногорова (геологуудай түбэй экспедици), Хойто Байгалай геологуудай экспедициин түлөөлэгшэ Эмилия Филатова гэгшэд бусадhаа hайн саг харуулжа, түрүүшын хоёр hуури эзэлбэ.

Хоёрдохи үдэрынь табан ...рэй зайда урилдаанай болох... ногорова Филатова хоёрой ... шанга тулалдаан болоо. Эн... товань тэрэ зайгаа 19 ми... секунда соо гаталжа, түрү... эзэлбэ.

Эрэшүүлэй дунда 5,10 ...дэхи ...рэй зайда үнгэргэгдэhэн мүр...эй Х... Владимир Ситников дүн ... про... hайн саг харуулба. Тэрэ та...ко, ... лометрэй зайе 10 мину... ...кунда соо гаталжа эрхимлэ...тэ ... 10 километрэй зай 35 ми... ... секунда соо гаталжа, түрү... hуури эзэлhэн байна.

Мүрысөөнэй дүн гаргахад... Байгалай экспедициин кома... ман очко абажа, түрүү hуур... бэ. Үнгэргэгдэhэн энэ мүр... эрхим амжалта харуулhан ... сменүүд Сибирь болон Ал... зүгэй зонын геологуудай т... риальна спартакиадада хаба... юм. Тэрэ мүрысөөн манай ре... кын ниислэл—Улаан-Үдэ ... февраль hарын hүүл багаар ... гэгдэхөөр хараалагдана.

Н. ИВАН...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын экспе... санашадай команда.

В. СУЛЕЙМАНОВАЙ ф...

НАЙМААШАДАЙ БЭЛЭГ

Баргажанай аймагай Баян голой сельпогой коллектив ажалдаа эрхим амжалта туйлажа, аймаг соогоо суурхажа байнхай. Тус сельпо, жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй худалдаа наймаанай түсэбые 102 процент дүүргээ hэн.

Баян голой сельпогой хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездэ зорюулан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абанхай. Эдэнэр абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Январь hарын дүн гаргахада Н. Б. Буянтуевагай даадаг сельмагай коллектив түсэбөө 122 процент дүүргэhэн байба. Тиихэдэ наймаалагшад А. А. Ринчинова, Г. А. Очирова, Е. М. Бадмаева, М. Г. Ламатханова, Н. Нурбаева гэгшэд мүн лэ январиингаа түсэб үлүүлэн дүүргээ.

С. ОЧИРОВ.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА...

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА. ... часhаа 17.50 минута ху... Москваhаа дамжуулга. 14 ча... орон доторхи hонин. 14.05 ми... таhаа «Амитадай ажабайда... hэн дамжуулга. 15.15 минут... эдиршүүлдэ зорюулагдаhан ... жуулга. 15.45 минутаhаа ... очерк. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУ... 17.15 минутаhаа «Выиграть ... динок» гэhэн кинофильм. 1... минутаhаа «Горизонт» гэhэн ... ноальманах. 19.05 минут... «Золотой эшелон» гэhэн ... hайханай фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА... 17.15 минутаhаа 21 час ху... Москваhаа дамжуулга. 17.15 ... нутаhаа миллион арадуудай ... нинскэ университет. 17.45 ... таhаа унгэтэ телевидениин ... рамма. 18.30 минутаhаа «... тив» гэhэн дамжуулга. 19 ча... орон доторхи hонин, 19.15 ... таhаа теле-зүжэг. УЛААН-Ү... ХАРУУЛНА: 21 часhаа теле... рама. 21.20 минутаhаа «Зү... Сибирь» гэhэн киножурнал. 21... минутаhаа уласхоорондын ш... лэл.

ПРАВДА БУРЯТ... МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ...

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Ком... нистнуудай дайшалхы хэрэ... hэн түрүү бэшэг. «Энэ ... бодохо» гэhэн фоторепорт... «Ехэ хүдэлмэриин түсэб» г... гаршаг доро мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Го... рилго» гэжэ Д. Цыбикжап... статья. «Техническэ үндэhэ ... ри дээрэ» гэжэ И. Артюн... статья. «Фермые даагша» ... А. Кушнаревой зураглал.

Гурбадахи хуудаhанда: ху... нютагуудта соёл культура ... рүүлхэ асуудалаар П. Кома... Н. Мартынова гэгшэдэй ста... Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС... мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: ... интервью. Нютаг нютагай h...

Анвар Сададай мэдүүлгэ

КАИР. (ТАСС). Синайн хахад олтирог дээрэhээ Эль-Ариш городто сэрэгүүдээ Израилиин абаашаа hаань, Суэцкэ каналаар суднануудай ябалгые зургаан hарын турша соо ОАР hэргээхэ, дайн байлдаае саг зууруар болюулха тухай хэлсээе hунааха гэжэ найдуулна. ООН-ой тусхай түлөөлэгшэ Гуннар Ярринг Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа зүрилдөөе эбэй ёhoop шиидхэхэ аргануудые энэ үе соо бодожо үзэхэ, бодохошье байгаа гээд ОАР-ай Президент Анвар Садат мэдүүлбэ гэжэ МЕН агентство дамжуулба.

Ой модоной баялиг гүрэнэй мэдэлдэ абтаба

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Француз компаниинуудай мэдэлдэ энээнэй урда тээ байhан ой модоной гурбан томо концесси Конгын Арадай Республикын президент Мариан Нгуабиин декредээр гүрэнэй мэдэлдэ абтаба.

Тэрэ указай ёhoop, 80 мянга гаран гектар конголез ой модон француз компаниинуудай мэдэлhээ абтажа, Конголез гүрэнэй мэдэлэй зөөри баялигынь болобо.

Хариин капиталай засаг дороhоо оронoo сүлөөлхэ, экономическа талаар бэеэ даанхай болохо зам дээрэхи үшөө нэгэ алхам энэ шэнэ декрет болоно.

ХИЛЫН САANAHAA

Республика hэрэмжэтэй хёрхо байна

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын арад зон Индохитадта боложо байгаа ушаралнуудай хойноhоо анхаралтайгаар адаглажа байна. Урда Вьетнамда, Лаос ба Камбоджодо ээрхэг түримхэй дайгаа шангадхахадаа ДРВ-дэ эсэргүү сэрэгэй шэнэ добтолго хэхээ США-гай империалистнууд түхеэрнэ. «Манай арми бүхыдөө, манай арад зон бүгэдөөрөө hэримжээ, дайшалхы бэлэн байдалаа бүри дээшэлүүлхэ, дайсадай хорото hанаашалгые таhалдуулха ёhотой,—гээд «Нян зан» газетэ тэмдэглэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын хото, хүдөөгэй нютагуудта оронойнгоо хамгаалгын шадалые бэхижүүлхэ эршэмтэй хэмжээнүүд мүнөө үедэ абтажа байнхай. Дайсадай ээрхэг түримхэй добтолгодо хатуу харюу үгэхэ түсэб хаана хаанагүй табигдана. ДРВ-тэй урда талын провинцинуудай дайшалхы бэлэдхэлдэ тусгаар анхарал хандуулагдана. Мүн ниислэл хотые хамгаалагшадшье бүхэли сүүдхын турша соо дайшалхы ёhoop дежурлажа байдаг.

Ороноо агаарhаа хамгаалха сэрэгүүдэй, авиациин, далайн сэрэгэй, артиллериин, бронетанкова сэрэгүүдэй, тэрэшэлэн hайн дуратанай отрядуудай дайшалхы бэлэдхэл тухайнь Ханойн газетэнүүд бэшэнэ.

Дайсанай хорото ямаршье hанаашалтыень таhалдуулхаар Вьетнамай Демократическа Республикые хамгаалагшад хэзээдэшье бэлэн.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛХА ХЭРЭГ ДОРОЙТОНГИ БАЙДАЛТАЙ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкэдэ элүүрые хамгаалха хэрэг ехэ доройтонги байдалда оронхой.

Врачнууд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд тон ехээр дутана. Аргалуулhанай түлөө ехэ мүнгэ түлэхэ хэрэгтэй болодог дээрэhээ американ олон миллион ажалшадай бэеэ эмнүүлхэнь хүшэр болоно. Тэрээнhээ гадуур, улад зоной бэеэ гэмтээхэ, наркотик татаха, тариха ябадал, социальна ондоошье үбшэн тахал ехээр дэлгэрэнхэй.

«Прогрессив» гэжэ журналай бэшэhэнэй ёhoop, жэл соогоо американ 500 мянга гаран эхэнэртэ түрэхэдэнь медицинскэ туhаламжа оройдоошье үзүүлэгдэдэггүй. 400 мянгаад нялхасууд эхэнүүдэйнгээ түлюур ядуу, үлэсхэлэн байдал дээрэhээ эрэмдэт дутуугаар үдэжэ байдаг гэхэ мэтэшэлэн.

Зүб зам

ПАРИЖ. (ТАСС). Ехэ удаан болзорой программа ородууд зохёобо. Ехээр оньhожоруулагдаhан астронавтика бии болгохо ябадалда тэрэнь хүргэнэ. Тэрэ астронавтикань хамагай түрүүн хямдашье, ехэ ашатай туhатайшье. Жэшээнь, үнэхөөрөө тиимэ байhыень «Венера-7» гэжэ автомат станци харуулба гээд замбуулин шэнжэлхэ асуудалаар француз мэргэжэлтэ Франсуа де Клозэ Швейцариин «Сюисс» гэжэ журналда интервью үгэхэдөө тэмдэглэбэ.

Советскэ Союз болбол энэ асуудал бүтэмжэтэйгөөр шиидхэхэ замаар ябажа оробо гэжэ замбуулинай дайда шэнжэлхэ совет ба американ программые сасуулжа үзөөд де Клозэ тэмдэглэбэ.

Оньhото түхеэрэлгэнүүдэй туhаламжаар замбуулиниие шэнжэлгын ехэ арга боломжые де Клозэ тэмдэглэбэ. Тусгаарлабал, автомадые hара тээшэ ябуулхада, «Аполлон» дээрэ хүниие hуулгажа ябуулhанда орбол 10 дахин хямда болодог гэжэ тэмдэглэбэ. Хүниие замбуулинай онгосодо hуулгажа, hара тээшэ ябуулhандаа гаргаhан мүнгөөрөө 10 автомат hара тээшэ ябуулжа болохо гээд хэлэбэ.

Угтаа совет астронавтика hураггүй бодомжотойгоор бэелүүлэгдэнэ гэhэн тобшолол де Клозэ гаргаhан байна.

ИНДОХИТАДАЙ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭ

ВЬЕНТЬЯН. ТАСС-ай тусхай корреспондент В. Харьков иигэжэ дамжуулна. Сайгоной интервентнүүд 9-дэхи шоссе харгыгаар урда Лаос худар урагшаа дабшажа ябана. Тиихэдэнь тэрэ харгын хажуугаархи районуудые США-гай авиаци, тэрэ тоодо В-52 гэжэ стратегическэ бомбардировщигууд хооhон хубхай болоторнь бомбодожо байна. Лаосто hая добтолон оролгомнай хизаарланги дайн юм гэжэ Вашингтоной засагаархидай худалаар хэлэдэгыень энэ баримта харуулна. Американ авиаци Лаостохи дайн сэрэгэй хоёрдохи фронтые бодото дээрээ нээбэ гээшэ.

Сантхонг-Лочонгын районой хүдөөгэй зон нютагhаа зугадажа, американхидай бомбодолгоhоо амяа абарха баатай болоно. Энэ нютагай 20 мянган хүн доодо захань оронойнгоо дотоодын районууд руу ошохоор гараба гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Патриотическа хүсэнүүд американ-сайгоной интервенцидэ хатуу шанга харюу үгэнэ. Доодо Лаосто Лаобаhоо баруун хойшоо илангаяа хүсэтэ байлдаанууд болобо. Сайгоной танкова болон парашютно-десантна подразделениинуудые дэмжэжэ ябаhан «Кобра» гэжэ американ олон вертолёдууд буудагдан унагаагдаба.

ЛОНДОН. (ТАСС). Лаосой патриотическа хүсэнүүд Лонченгые хүреэлжэ абаад, ЦРУ-гай тэндэхи штаб-квартирые, генерал Ванг Паогой командалга дорохи американ хүлhэнэй «нюуса» сэрэгэй штабые хоёрдохи үдэрөө удаа удаагуур добтолжо байна.

ПАРИЖ. (ТАСС). Камбоджын патриодууд дайсанай бэхижүүлэгдэмэл шухала пунктнуудые hүүлэй хоёр үдэр соо ракетэ ба миномёдоор буудаба. Тэрэ тоодо Пномпениин аэродром мүнөө жэл аяар гурбадахяа буудалгада ороhон байба.

ХАНОЙ. (ТАСС). Камбоджын патриодууд долоодохи шоссе харгы дээрэ февралиин 4-hөө 7 хүрэтэр байлдаа хэхэдээ, Сайгоной ба Пномпениин 700 гаран солдадые алаhан, шархатуулhан байгаа. Патриодууд сэрэгэй 70 машина үгы хэбэ, американ хоёр вертолёт буудажа унагаагаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Камау провинцида февралиин түрүүшын 7 хоногто байлдаа хэхэдээ, дайсанай 500 гаран солдадые алаhан, гэмтээhэн байна. Сэрэгэй 12 судна шэнгээhэн, 7 бронетранспортёр үгы хэhэн, американ 1 самолёт буудажа унагааhан байгаа. 19-дэхи шоссе харгы дээрэ (Зялай провинци) февралиин 6-да патриодууд Сайгоной сэрэгэй колонно гэтэжэ буудаад, 20 машинынь үгы хэжэ, ехэ гэгшын буу зэбсэг гартаа оруулба, мүн хүнүүдыеньшье олоорнь hалгаагаа. Куангнам провинцида Сайгоной 420 солдат ба офицер февралиин түрүүшын найман хоногто үгы хэгдэбэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1971 оной февралиин 18. ● 4-дэхи хуудаhан ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-03341. Заказ № 885.